

Dziennik Urzędowy C 144

Unii Europejskiej

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

Tom 53

3 czerwca 2010

<u>Powiadomienie nr</u>	Spis treści	Strona
I <i>Rezolucje, zalecenia i opinie</i>		
OPINIE		
Rada		
2010/C 144/01	Opinia Rady w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2009–2012 przedstawionego przez Maltę	1
2010/C 144/02	Opinia Rady w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2009–2013 przedstawionego przez Portugalię	6
2010/C 144/03	Opinia Rady w sprawie zaktualizowanego programu konwergencji na lata 2009–2012 przedstawionego przez Rumunię	12
2010/C 144/04	Opinia Rady w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2009–2012 przedstawionego przez Słowację	17
2010/C 144/05	Opinia Rady w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2009–2013 przedstawionego przez Słowenię	22

PL

 Cena:
3 EUR

(Ciąg dalszy na następnej stronie)

II *Komunikaty*

KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Komisja Europejska

2010/C 144/06	Zatwierdzenie pomocy państwa zgodnie z art. 107 i 108 TFUE – Sprawy, w których Komisja nie wnosi zastrzeżeń ⁽¹⁾	27

IV *Informacje*

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Komisja Europejska

2010/C 144/07	Kursy walutowe euro	30
2010/C 144/08	Komunikat Komisji w sprawie implementacji dyrektywy Komisji 2002/40/WE ⁽¹⁾ (Wykaz tytułów i numerów norm zharmonizowanych z dyrektywą)	31

INFORMACJE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

2010/C 144/09	Nota informacyjna Komisji na mocy art. 16 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty – Obowiązek użyteczności publicznej w zakresie wykonywania regularnych przewozów lotniczych ⁽¹⁾	32
2010/C 144/10	Nota informacyjna Komisji na mocy art. 16 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty – Obowiązek użyteczności publicznej w zakresie wykonywania regularnych przewozów lotniczych ⁽¹⁾	33

⁽¹⁾ Tekst mający znaczenie dla EOG

(Ciąg dalszy na wewnętrznej tylnej stronie okładki)

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

RADA

OPINIA RADY

w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2009–2012 przedstawionego przez Maltę

(2010/C 144/01)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

PRZEDSTAWIA NINIEJSZĄ OPINIĘ:

- (1) W dniu 26 kwietnia 2010 r. Rada zbadała zaktualizowany program stabilności Malty na lata 2009–2012.
- (2) Kryzys światowy negatywnie wpłynął na sytuację gospodarczą na Malcie głównie poprzez osłabienie wymiany handlowej, przy ograniczonych skutkach dla sektora finansowego. W 2009 roku odnotowano spadek aktywności gospodarczej na skutek gwałtownego spadku eksportu i inwestycji, podczas gdy, jak się szacuje, spożycie prywatne pozostało stosunkowo stabilne dzięki dobrej sytuacji na rynku pracy i pewnym środkom naprawczym, które zostały podjęte zgodnie z Europejskim planem naprawy gospodarczej. Szacuje się również, że jednoczesny poważny spadek poziomu importu doprowadził do

znacznego ograniczenia deficytu bilansu płatniczego w roku 2009.

Wpływ pogorszenia koniunktury i niektórych jednorazowych działań zwiększających wydatki w roku 2008 doprowadził do znacznego wzrostu deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych w latach 2008–2009 w porównaniu z rokiem 2007. W tej sytuacji, biorąc pod uwagę wysoki wskaźnik zadłużenia, w dniu 7 lipca 2009 r. Rada przyjęła decyzję stwierdzającą istnienie nadmiernego deficytu na Malcie, a w dniu 16 lutego 2010 r. przyjęła zalecenie mające na celu dokonanie korekty tej sytuacji do 2011 roku. Poza przywróceniem dobrego stanu finansów publicznych i poprawą ich długoterminowej stabilności, biorąc pod uwagę wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, Malta staje wobec problemu wzmocnienia konkurencyjności w celu zwiększenia odporności gospodarki na wstrząsy zewnętrzne w przyszłości. Będzie to wymagało z jednej strony budowania kapitału ludzkiego, uwolnienia potencjału przedsiębiorczości oraz kontynuacji działań zmierzających do przestawienia działalności gospodarczej na sektory o wyższej wartości dodanej, zaś z drugiej strony promowania efektywnych procesów kształtowania wynagrodzeń, zapewniających ścisły związek między zmianami wynagrodzeń i wydajności.

- (3) Choć spadek faktycznego PKB, jaki odnotowano w warunkach obecnego kryzysu, ma w znacznej mierze charakter cykliczny, to wpływ kryzysu na poziom produktu potencjalnego również był negatywny. Kryzys może ponadto wpłynąć na wzrost potencjalny w średniej perspektywie, za sprawą zmniejszenia inwestycji i możliwego wzrostu bezrobocia strukturalnego. Skutki kryzysu gospodarczego potęgują ponadto negatywny wpływ starzenia się społeczeństwa na produkt potencjalny i stabilność finansów publicznych. W tej sytuacji istotne będzie przyspieszenie tempa reform strukturalnych celem wsparcia wzrostu potencjalnego. Duże znaczenie dla Malty ma w szczególności podjęcie dalszych reform w obszarach edukacji i konkurencji.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1. Dokumenty przytoczone w niniejszym tekście są dostępne na następującej stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/index_en.htm

- (4) Scenariusz makroekonomiczny będący podstawą programu przewiduje, że po szacowanym w roku 2009 spadku realnego PKB o 2 %, w 2010 roku nastąpi jego wzrost o 1,1 %, a następnie tempo wzrostu osiągnie średnio 2,6 % w pozostałych latach okresu objętego programem.

Z dostępnych obecnie informacji wynika⁽¹⁾, że scenariusz ten oparty jest na realistycznych założeniach dotyczących wzrostu realnego PKB w roku 2010 i na optymistycznych założeniach w odniesieniu do kolejnych lat. Ponadto, w odniesieniu do struktury wzrostu gospodarczego, prognozowane zwiększenie popytu krajowego wydaje się zawyżone w całym okresie objętym programem. Przedstawione w programie prognozy dotyczące inflacji wydają się zaniżone.

- (5) W programie oszacowano, że w 2009 roku deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 3,8 % PKB. Poprawę sytuacji w porównaniu z rokiem 2008, kiedy deficyt osiągnął wartość szczytową wynoszącą 4,7 % PKB, należy postrzegać w kontekście niektórych jednorazowych działań zwiększających wydatki uwzględnionych w tym roku. Deficyt nominalny po skorygowaniu o te działania zwiększył się w 2009 roku ze względu na wpływ kryzysu, w szczególności na dochody z podatków pośrednich. Środki naprawcze o wartości odpowiadającej około 0,7 % PKB, przyjęte zgodnie z Europejskim planem naprawy gospodarczej, były w opinii władz bardziej niż zrównoważone środkami kompensującymi. W programie planuje się, że kurs polityki budżetowej będzie zasadniczo neutralny w roku 2010, po czym przybierze charakter restrykcyjny w roku 2011, zgodnie z zalecaną przez Radę strategią wyjścia oraz w celu dokonania korekty nadmiernego deficytu do 2011 roku. Biorąc pod uwagę zakładane wysokie tempo wzrostu gospodarczego, planuje się, że wskaźnik deficytu w 2012 roku zasadniczo się ustabilizuje, co wskazuje na ekspansywny kurs polityki budżetowej.
- (6) Zakłada się, że w porównaniu z rokiem 2009 docelowy wskaźnik deficytu zasadniczo ustabilizuje się na poziomie 3,9 % PKB. Taki sam rozwój sytuacji planuje się w odniesieniu do deficytu pierwotnego, który ma osiągnąć wartość docelową 0,6 % PKB. Docelowa wartość deficytu w 2010 roku w ujęciu nominalnym jest zgodna z zaleceniem Rady z dnia 16 lutego 2010 r. przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7. Środki przewidziane w budżecie na 2010 rok mają ogólnie neutralny wpływ na sytuację budżetową i składają się z jednej strony z dalszych środków naprawczych, a z drugiej strony z działań konsolidacyjnych.

W budżecie zaplanowano wzrost dochodów o 2,4 punktu procentowego PKB w 2010 roku, napędzany następującymi czynnikami, przedstawionymi w porządku rosnącym pod względem ich znaczenia: (i) działania dyskrecjonalne zwiększające dochody z podatków i sprawniejsze egzekwowanie podatków; (ii) zakładane wpływy z podatków; oraz (iii) wzrost „innych” dochodów wspierany zwiększonym napływem środków w ramach funduszy strukturalnych UE. Prognozuje się, że wydatki wzrosną o 2,5 punktu procentowego PKB, głównie ze względu na większe inwestycje oraz wzrost „innych” wydatków.

Koszt dodatkowych środków naprawczych jest częściowo zrównoważony zmniejszonym udziałem wynagrodzeń w sektorze publicznym w PKB, głównie dzięki korzystnej sytuacji wyjściowej (niektóre jednorazowe wydatki w 2009 roku), choć odzwierciedla również politykę ograniczania zatrudnienia. W programie prognozuje się, że saldo strukturalne, tj. saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe, obliczone zgodnie ze wspólnie przyjętą metodyką, pogorszy się w 2010 roku o około 0,25 punktu procentowego PKB, co wskazuje na zasadniczo neutralny kurs polityki budżetowej.

- (7) Głównym celem zawartej w programie średniookresowej strategii budżetowej jest obniżenie deficytu do poziomu poniżej 3 % PKB do roku 2011, na który przypada wyznaczony przez Radę termin dokonania korekty nadmiernego deficytu, oraz zasadnicza stabilizacja wskaźnika deficytu w roku 2012. W kategoriach strukturalnych sytuacja budżetowa ma poprawić się o 0,75 punktu procentowego PKB w roku 2011 i ponownie pogorszyć się o 0,5 punktu procentowego w roku 2012, co oznacza jeszcze dalsze odejście od średniookresowego celu budżetowego. Biorąc pod uwagę najnowsze prognozy i poziom zadłużenia, średniookresowy cel budżetowy Malty, którym jest osiągnięcie równowagi budżetowej w kategoriach strukturalnych, odzwierciedla cele paktu. W programie nie przewidziano realizacji średniookresowego celu budżetowego w okresie objętym programem. Redukcję deficytu nominalnego w 2011 roku planuje się osiągnąć poprzez zmniejszenie wskaźnika wydatków, które ma zrównoważyć z nadwyżką prognozowany spadek wskaźnika dochodów, podczas gdy sytuacja bliska stabilizacji w 2012 roku wynika z dalszego spadku obu wskaźników. Wyżej wymienione założenia nie są wystarczająco poparte konkretnymi działaniami, choć przewiduje się, że wycofanie tymczasowych środków naprawczych po roku 2010 oraz kontynuacja polityki ograniczenia zatrudnienia nowych pracowników w sektorze publicznym przyczynią się do ograniczenia wydatków. Roczny wzrost wydatków spadłby z poziomu 9,3 % w 2010 roku do 1,8 % w 2011 roku i 2,7 % w 2012 roku.

Wynagrodzenia pracowników, spożycie pośrednie, inwestycje publiczne oraz „inne” wydatki w relacji do PKB przyczyniają się do ogólnego ograniczenia wydatków w latach 2010–2012, podczas gdy transfery socjalne pozostają stabilne, co odzwierciedla stosunkowo dużą dynamikę, jaką charakteryzują się w szczególności emerytury. Po stronie dochodów, uwzględniając wyższe wpływy z podatków zakładane w ramach programu na rok 2010, prognozuje się, że udział podatków pośrednich w PKB spadnie zarówno w roku 2011, jak i w roku 2012, podczas gdy podatki bezpośrednie będą nadal wzrastały w 2011 roku i ustabilizują się w roku 2012.

- (8) Wyniki budżetowe mogą okazać się gorsze od prognozowanych w programie w całym okresie objętym programem. W szczególności scenariusz makroekonomiczny będący podstawą prognoz budżetowych wydaje się optymistyczny, zwłaszcza po roku 2010. Oczekiwany wkład wyższych wpływów z podatków i lepszego przestrzegania przepisów podatkowych w przewidziany w budżecie wzrost udziału podatków w dochodach w 2010 roku wydaje się optymistyczny i stanowi zagrożenie dla prognozowanych dochodów z podatków w całym okresie objętym programem. Ponadto nie

⁽¹⁾ Ocena uwzględnia w szczególności prognozę służb Komisji z jesieni 2009 roku, a także inne informacje, które uzyskano od tego czasu.

można wykluczyć przypadków przekraczania planowanych wydatków, biorąc pod uwagę niedawne przekroczenia, skalę przewidywanych oszczędności i brak informacji dotyczących konkretnych środków wspierających planowane docelowe zmniejszenie wskaźnika wydatków w okresie objętym programem. Należy zauważyć, że w odniesieniu do roku 2010 w programie przewidziano „ściśle monitorowanie pojawiających się zmian w strukturze dochodów i wydatków i podjęcie w razie konieczności dodatkowych działań”.

- (9) Prognozuje się, że wskaźnik zadłużenia pozostanie powyżej określonej w Traktacie wartości referencyjnej przez cały okres objęty programem. W programie szacuje się, że w 2009 roku dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 66,8 % PKB, wzrastając z poziomu poniżej 64 % w 2008 roku. Spadek realnego PKB wraz z umiarkowanym deficytem pierwotnym przyczyniły się do wzrostu wskaźnika zadłużenia. Prognozuje się, że w 2010 roku wskaźnik zadłużenia wzrośnie o kolejne blisko 2 punkty procentowe, a następnie obniży się do poziomu około 67 % PKB w 2012 roku na skutek zakładanego sprzyjającego tempa wzrostu gospodarczego i planowanego powrotu do niewielkiej nadwyżki pierwotnej w końcowych latach okresu objętego programem. Biorąc pod uwagę zagrożenia dla celów budżetowych, jest prawdopodobne, że zmiany wskaźnika zadłużenia będą mniej korzystne niż prognozowane w programie.
- (10) Ze średniookresowych prognoz dotyczących długu do 2020 roku, w których zakłada się stopniowy powrót tempa wzrostu PKB do poziomów przewidywanych przed kryzysem oraz przywrócenie obciążeń podatkowych do przedkryzysowego poziomu i które obejmują prognozowany wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, wynika, że przewidziana w programie strategia budżetowa na okres do 2012 roku – w obecnej formie i bez dalszych zmian polityki – nie byłaby wystarczająca, aby ustabilizować relację długu do PKB w terminie do 2020 roku.
- (11) Długoterminowy wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet jest na Malcie znacznie powyżej średniej UE. Szacowana w programie sytuacja budżetowa w 2009 roku potęguje wpływ starzenia się społeczeństwa na lukę w długookresowej stabilności finansów publicznych. Do zmniejszenia zagrożeń dla stabilności finansów publicznych, które w sprawozdaniu Komisji z 2009 roku na temat długoterminowej stabilności finansów publicznych⁽¹⁾ oceniono jako wysokie, przyczyniłoby się osiągnięcie wysokich nadwyżek pierwotnych w perspektywie średnioterminowej i ograniczenie przewidywanego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa poprzez wdrożenie odpowiednich reform.
- (12) Przekroczenia wydatków rejestrowane od 2008 roku, szczególnie w obszarze wynagrodzeń pracowników i ochrony zdrowia, związane są z pewnymi słabościami

(¹) W konkluzjach Rady z dnia 10 listopada 2009 r. w sprawie stabilności finansów publicznych „Rada apeluje do państw członkowskich, by w przygotowywanych programach stabilności i konwergencji skupiły swoją uwagę na strategiach ukierunkowanych na stabilność” oraz „wzywa Komisję, by wraz z Komitetem Polityki Gospodarczej i Komitetem Ekonomiczno-Finansowym kontynuowała opracowywanie metod służących ocenie długoterminowej stabilności finansów publicznych, tak aby były one gotowe na czas przed przygotowaniem kolejnego sprawozdania na temat stabilności”, które jest przewidziane na rok 2012.

ram budżetowych Malty. Zaliczają się do nich: brak wiążących pułapów wydatków; niedociągnięcia w dyscyplinie wykonywania budżetu, brak niezależnej instytucji zaangażowanej w procedurę budżetową oraz ograniczone uwzględnienie strategii średniookresowej przy sporządzaniu budżetu. W programie potwierdzono znaczenie solidnego zarządzania budżetem dla zapewnienia dobrego stanu finansów publicznych i ich stabilności oraz poinformowano, że rząd aktywnie poszukuje sposobów usprawnienia instytucjonalnych ram budżetowych. Zakres usprawnień wprowadzonych do tej pory jest stosunkowo ograniczony. Dotyczą one zarządzania świadczeniem usług publicznych oraz metod zarządzania w administracji publicznej. Planowane jest również wprowadzenie nowego systemu rachunkowości dla rządu.

- (13) Wydaje się, że możliwa jest dalsza poprawa efektywności wydatków publicznych na Malcie, szczególnie w obszarach edukacji, zdrowia, infrastruktury użyteczności publicznej i usług świadczonych w interesie ogólnym. Zwiększenie efektywności wydatków nabiera tym większego znaczenia, jeżeli ograniczenie wzrostu wydatków ma nastąpić bez ograniczania zakresu i poziomu świadczonych usług. Pomyślnie ograniczenie wzrostu wydatków przy jednoczesnym zwiększeniu ich efektywności umożliwiłyby przeznaczenie środków na wydatki służące zwiększeniu wzrostu gospodarczego i podniesienie skuteczności instrumentów polityki budżetowej w celu reagowania na zmiany sytuacji makroekonomicznej. Zasadniczym celem przewidzianego w programie ograniczenia wydatków, szczególnie w obszarach wynagrodzeń pracowników i spożycia pośredniego, jest racjonalizacja wydatków niewpływająca na poziom i jakość świadczonych usług, choć cel ten będzie trudny do realizacji. Biorąc pod uwagę niedawne doświadczenia, tj. sytuację, w której przedsiębiorstwa mające problemy z płynnością finansową mogły opóźniać spłatę należności podatkowych, należy poprawić przestrzeganie i egzekwowanie przepisów podatkowych. W programie potwierdzono zobowiązanie rządu do intensyfikacji działań na rzecz walki z uchylaniem się od opodatkowania i z oszustwami w kontekście transferów socjalnych.

- (14) Podsumowując, w 2010 r. strategia budżetowa określona w programie jest zasadniczo zgodna z zaleceniami Rady przyjętymi na podstawie art. 126 ust. 7. W 2011 roku, biorąc pod uwagę zagrożenia związane z osiągnięciem docelowych poziomów deficytu, strategia budżetowa może jednak nie być zgodna z zaleceniami Rady. W szczególności, chociaż planowana poprawa salda strukturalnego odpowiada 0,75 punktu procentowego PKB zgodnie z zaleceniami, plany dotyczące konsolidacji w 2011 roku powinny być poparte konkretnymi działaniami, a władze powinny być gotowe do podjęcia dalszych działań konsolidacyjnych w przypadku potwierdzenia się zagrożeń związanych z mniej korzystnym wzrostem PKB i spadkiem dochodów oraz możliwymi przekroczeniami planowanych wydatków. Jeżeli zagrożenia te zostaną odpowiednio uwzględnione, a plany konsolidacji zostaną w pełni wdrożone, strategia budżetowa wydaje się wystarczająca do przywrócenia tendencji spadkowej wskaźnika zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych w latach 2011–2012, zgodnie z zaleceniami Rady.

W roku 2012, który jest końcowym rokiem okresu objętego programem, w programie przewiduje się dalsze

odejście od średniookresowego celu budżetowego zamiast stopniowych postępów w kierunku jego realizacji, co nie jest zgodne z wymaganiami paktu stabilności i wzrostu. Bardziej ambitne tempo konsolidacji niż przewidziano w programie byłoby również uzasadnione w obliczu poważnych zagrożeń dla długoterminowej stabilności finansów publicznych, natomiast środki mające na celu wzmocnienie monitorowania finansów publicznych oraz średniookresowych ram budżetowych w ciągu roku mogą pomóc w ograniczeniu zagrożeń dla wyżej wymienionych docelowych wartości deficytu.

- (15) Co do wymagań odnośnie do danych określonych w kodeksie postępowania dotyczącym programów stabilności i konwergencji, w programie przedstawiono wszystkie dane obowiązkowe i większość opcjonalnych⁽¹⁾. W zmienionych zaleceniach z dnia 16 lutego 2010 r., przyjętych na podstawie art. 126 ust. 7 i mających na celu likwidację nadmiernego deficytu, Rada wezwała także Maltę do przedstawiania sprawozdań z postępów poczynionych w realizacji zaleceń Rady w oddzielnym rozdziale aktualizacji programów stabilności. Malta zastosowała się do tego zalecenia częściowo. W szczególności nie określono w pełni ogólnych działań stanowiących podstawę konsolidacji budżetowej na poziomie 1 punktu procentowego PKB, koniecznej do dokonania korekty nadmiernego deficytu do roku 2011.

Podsumowując, należy stwierdzić, że w roku 2010 program przewiduje zasadniczą stabilizację deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych (na poziomie 3,9 % PKB), a następnie powrót do poziomu nieco poniżej wartości referencyjnej wynoszącej 3 % PKB w roku 2011, na który przypada wyznaczony przez Radę termin dokonania korekty nadmiernego deficytu. Planuje się, że w roku 2012, który jest końcowym rokiem okresu objętego programem, wskaźnik deficytu nadal będzie zasadniczo ustabilizowany zamiast zbliżać się do średniookresowego celu budżetowego Malty, którym jest osiągnięcie równowagi budżetowej w kategoriach strukturalnych. Dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych osiągnie wartość maksymalną wynoszącą 69 % PKB w roku 2010, a następnie nieznacznie się zmniejszy. Wskaźniki deficytu i zadłużenia w okresie objętym programem mogą okazać się wyższe niż planowano, głównie ze względu na: (i) zakładane wysokie wpływy z podatków i, szczególnie po roku 2010, optymistyczny scenariusz makroekonomiczny; oraz (ii) możliwe przekroczenie docelowego poziomu wydatków, biorąc pod uwagę niedawne przekroczenia, skalę przewidywanych oszczędności i brak informacji dotyczących konkretnych środków wspierających planowane docelowe zmniejszenie wskaźnika wydatków w okresie objętym programem. Chociaż potwierdzono określoną w budżecie docelową wartość deficytu na 2010 rok, zgodnie z zaleceniem Rady, ważne będzie również uwzględnienie istniejących zagrożeń poprzez dokładne określenie konkretnych działań stanowiących podstawę strategii konsolidacji oraz podjęcie dodatkowych działań konsolidacyjnych, jeżeli tempo wzrostu gospodarczego lub wzrost

dochodów okażą się niższe niż prognozowano w programie lub jeżeli urzeczywistni się ryzyko przekroczenia planowanego poziomu wydatków. Ponadto należy znacznie wzmocnić strategię przewidzianą na 2012 rok w celu zapewnienia jej zgodności z wymogami paktu stabilności i wzrostu. Poza osiągnięciem dobrego stanu finansów publicznych i poprawą ich stabilności w długim okresie poprzez dalsze reformy mające na celu ograniczenie prognozowanego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, wyzwaniem dla Malty jest także wzmocnienie konkurencyjności w celu poprawy odporności gospodarki na wstrząsy zewnętrzne w przyszłości. Będzie to wymagało podjęcia działań zwiększających wydajność i promujących efektywne procesy kształtowania wynagrodzeń, zapewniające ścisły związek między zmianami wynagrodzeń i wydajności.

W świetle powyższej oceny oraz uwzględniając zalecenie przyjęte na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE z dnia 16 lutego 2010 r., wzywa się Maltę do:

- (i) osiągnięcia w roku 2010 docelowej wartości deficytu wynoszącej 3,9 % PKB, w razie konieczności poprzez zastosowanie dodatkowych środków konsolidacyjnych; wsparcia konkretnymi działaniami strategii na rzecz redukcji deficytu do poziomu poniżej 3 % PKB w 2011 roku, przy jednoczesnej gotowości do podjęcia dalszych działań konsolidacyjnych w przypadku potwierdzenia się zagrożeń związanych z faktem, że scenariusz makroekonomiczny zawarty w programie jest bardziej optymistyczny niż scenariusz, na którym opiera się zalecenie wydane na podstawie art. 126 ust. 7; znaczącego wzmocnienia strategii na 2012 roku w celu zapewnienia korekty służącej osiągnięciu średniookresowego celu budżetowego zgodnie z zaleceniami paktu stabilności i wzrostu; wykorzystania, zgodnie z zaleceniem w rozdziale dotyczącym procedury nadmiernego deficytu, wszelkich innych możliwości wykraczających poza wysiłek fiskalny, w tym wynikających z lepszej sytuacji gospodarczej, w celu przyspieszenia redukcji wskaźnika zadłużenia brutto do wartości referencyjnej wynoszącej 60 % PKB;
- (ii) poprawy stabilności finansów publicznych w długim okresie poprzez wdrożenie dalszych reform systemu zabezpieczenia społecznego, w świetle prognozowanego znacznego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa;
- (iii) wzmocnienia wiążącego charakteru średniookresowych ram budżetowych, poprawy monitorowania wykonania budżetu w ciągu roku oraz zwiększenia efektywności wydatków publicznych, szczególnie w obszarze ochrony zdrowia.

Maltę wzywa się także do przedstawienia dodatkowych informacji dotyczących ogólnych działań stanowiących podstawę przewidywanych działań konsolidacyjnych w rozdziale programu stabilności dotyczącym procedury nadmiernego deficytu.

Porównanie głównych prognoz makroekonomicznych i budżetowych⁽¹⁾

	2008	2009	2010	2011	2012	
Realny PKB (zmiana w %)	PS luty 2010	2,1	- 2,0	1,1	2,3	2,9
	KOM listopad 2009	2,1	- 2,2	0,7	1,6	nd.
	PS grudzień 2008	2,8	2,2	2,5	2,8	nd.

⁽¹⁾ W szczególności brak danych na temat wartości rezydualnej zmiany długu.

		2008	2009	2010	2011	2012
Inflacja HICP (%)	PS luty 2010	4,7	1,8	1,7	2,0	2,0
	KOM listopad 2009	4,7	2,0	2,0	2,2	nd.
	PS grudzień 2008	4,5	2,7	2,3	2,0	nd.
Luka produktowa ⁽²⁾ (% potencjalnego PKB)	PS luty 2010	1,3	- 1,8	- 1,7	- 0,6	1,3
	KOM listopad 2009 ⁽³⁾	2,0	- 1,0	- 0,9	0,1	nd.
	PS grudzień 2008	0,1	- 0,3	- 0,5	0,5	nd.
Zadłużenie/wierzytelności netto wobec reszty świata (% PKB)	PS luty 2010	- 4,9	- 1,1	- 3,6	- 2,2	- 1,4
	KOM listopad 2009	- 5,1	- 2,4	- 1,8	- 1,4	nd.
	PS grudzień 2008	- 5,1	- 3,1	- 2,7	0,7	nd.
Dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS luty 2010	40,2	41,4	43,8	43,3	42,5
	KOM listopad 2009	40,3	41,2	41,9	42,1	nd.
	PS grudzień 2008	40,6	41,7	41,8	41,9	nd.
Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS luty 2010	44,8	45,2	47,7	46,3	45,3
	KOM listopad 2009	45,0	45,7	46,3	46,4	nd.
	PS grudzień 2008	43,9	43,2	42,1	40,7	nd.
Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS luty 2010	- 4,7	- 3,8	- 3,9	- 2,9	- 2,8
	KOM listopad 2009	- 4,7	- 4,5	- 4,4	- 4,3	nd.
	PS grudzień 2008	- 3,3	- 1,5	- 0,3	1,2	nd.
Saldo pierwotne (% PKB)	PS luty 2010	- 1,4	- 0,5	- 0,6	0,3	0,4
	KOM listopad 2009	- 1,4	- 1,2	- 1,2	- 1,0	nd.
	PS grudzień 2008	0,0	1,9	3,0	4,3	nd.
Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne ⁽²⁾ (% PKB)	PS luty 2010	- 5,1	- 3,1	- 3,3	- 2,7	- 3,3
	KOM listopad 2009	- 5,4	- 4,2	- 4,1	- 4,4	nd.
	PS grudzień 2008	- 3,4	- 1,4	- 0,1	1,0	nd.
Saldo strukturalne ⁽⁴⁾ (% PKB)	PS luty 2010	- 5,4	- 3,2	- 3,5	- 2,8	- 3,3
	KOM listopad 2009	- 5,0	- 4,3	- 4,1	- 4,4	nd.
	PS grudzień 2008	- 3,7	- 1,7	- 0,2	0,9	nd.
Dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS luty 2010	63,6	66,8	68,6	68,0	67,3
	KOM listopad 2009	63,8	68,5	70,9	72,5	nd.
	PS grudzień 2008	62,8	61,9	59,8	56,3	nd.

Uwagi:

⁽¹⁾ Prognozę służb Komisji z jesieni 2009 roku przygotowano na podstawie danych dostępnych przed ostatecznym przyjęciem budżetu.

⁽²⁾ Podane w programach wartości luki produktowej oraz salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne zostały przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji zawartych w programach.

⁽³⁾ W oparciu o szacowany potencjalny wzrost w wysokości – odpowiednio – 1,3 %, 0,8 %, 0,6 % i 0,6 % w latach 2008–2011.

⁽⁴⁾ Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe. Zgodnie z najnowszym programem działania jednorazowe i tymczasowe wynoszą 0,3 % PKB w 2008 roku, 0,1 % w 2009 roku, 0,2 % w 2010 roku i 0,1 % w latach 2011 i 2012 (wszystkie te działania przyczyniają się do zmniejszenia deficytu), natomiast według prognozy służb Komisji z jesieni 2009 roku działania te wynoszą 0,4 % PKB w 2008 roku (działania te przyczyniają się do zwiększenia deficytu) i 0,2 % PKB w 2009 roku (działania te przyczyniają się do zmniejszenia deficytu).

Źródło:

Program stabilności (PS); prognozy służb Komisji z jesieni 2009 roku (KOM); obliczenia służb Komisji.

OPINIA RADY

w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2009–2013 przedstawionego przez Portugalię

(2010/C 144/02)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

PRZEDSTAWIA NINIEJSZĄ OPINIĘ:

- (1) W dniu 26 kwietnia 2010 r. Rada zbadała zaktualizowany program stabilności Portugalii na lata 2009–2013⁽²⁾.
- (2) Kryzys światowy nastąpił w chwili, gdy gospodarka portugalska była od prawie dekady w fazie spowolnionego wzrostu gospodarczego, co odzwierciedlało słabości strukturalne, a w szczególności niską wydajność i niski wzrost potencjalnego PKB. Po okresie stagnacji w 2008 roku realny PKB spadł w 2009 roku o 2,7 % w wyniku zmniejszającego się popytu krajowego, głównie w zakresie inwestycji, a w mniejszym stopniu również w zakresie spożycia gospodarstw domowych, natomiast saldo handlu zagranicznego zasadniczo nie miało wpływu na wzrost. Stopa bezrobocia wzrosła do 10 % pod koniec 2009 roku. Deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrósł z 2,8 % PKB w 2008 roku do 9,4 % PKB w 2009 roku w wyniku gwałtownego spadku aktywności gospodarczej i wdrożenia pewnych środków stymulacyjnych, lecz również w związku z wcześniejszymi słabościami, o których świadczą wysokie, choć niższe, deficyty strukturalne w latach poprzedzających kryzys.
- (3) Choć spadek faktycznego PKB, jaki odnotowano w warunkach obecnego kryzysu, ma w znacznej mierze charakter cykliczny, to wpłynął on także na obniżenie poziomu produktu potencjalnego. Kryzys może ponadto negatywnie wpłynąć na wzrost potencjalny w średniej perspektywie za sprawą zmniejszenia inwestycji, ograniczeń w dostępie do kredytów i wzrostu bezrobocia strukturalnego. Skutki kryzysu gospodarczego potęgują ponadto negatywny wpływ starzenia się społeczeństwa na produkt potencjalny i finanse publiczne. W tej sytuacji niezbędne będzie przyspieszenie tempa reform strukturalnych z myślą o zwiększeniu wzrostu potencjalnego. Duże znaczenie dla Portugalii ma w szczególności podjęcie dalszych reform w dziedzinie kształcenia i szkolenia, konkurencji w usługach i sektorach sieciowych oraz zajęcie się problemami rynku pracy w szerokim ujęciu, w tym segmentacją tego rynku, a także zwiększenie zdolności dostosowawczej w kontekście UGW.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1. Dokumenty przytoczone w niniejszym tekście są dostępne na następującej stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/index_pl.htm

⁽²⁾ Opóźnione przedstawienie programu było głównie związane z powołaniem nowego rządu w wyniku wyborów parlamentarnych pod koniec września 2009 roku i przyjęciem ustawy budżetowej na rok 2010 dopiero w marcu 2010 roku. Program był przedmiotem debaty w portugalskim parlamencie w dniu 25 marca 2010 r.

- (4) Scenariusz makroekonomiczny, na którym opiera się program, przewiduje stopniowe zwiększanie się tempa wzrostu realnego PKB z 0,7 % w 2010 roku do 1,7 % w roku 2013. Przyspieszenie aktywności gospodarczej będzie stymulowane głównie przez ożywienie popytu krajowego przy dodatkowym wsparciu ze strony sektora handlu zagranicznego. Z dostępnych obecnie informacji ⁽¹⁾ wynika, że scenariusz ten oparty jest na dość optymistycznych założeniach, zwłaszcza w odniesieniu do końcowych lat okresu objętego programem. Prognozuje się jednak niskie tempo wzrostu i utrzymanie się ujemnej luki produktowej przez cały okres objęty programem. W perspektywie średnioterminowej może się okazać, że perspektywy dotyczące dochodów, a tym samym popytu krajowego, będą znacznie bardziej ograniczone niż przewidziano w programie ze względu na potrzebę dokonania dostosowań w bilansach zarówno gospodarstw domowych, jak i przedsiębiorstw, głównie w związku z rosnącym poziomem ich zadłużenia. Przewidziane wyniki eksportu są w znacznym stopniu uzależnione od trwałego ożywienia popytu po stronie głównych partnerów handlowych (głównie gospodarek należących do strefy euro) oraz od poprawy konkurencyjności portugalskich eksporterów. Zawarte w programie prognozy dotyczące inflacji wydają się realistyczne, jeśli chodzi o rok 2010, lecz mogą okazać się zawyżone w odniesieniu do kolejnych lat. Przewiduje się, że zagraniczne potrzeby pożyczkowe netto ulegną jedynie niewielkiemu zmniejszeniu, utrzymując się na poziomie około 8,5 % PKB w końcowych latach okresu objętego programem, co wskazuje na dalsze pogorszenie się ujemnej międzynarodowej pozycji inwestycyjnej, która w okresie objętym programem może zbliżyć się do poziomu około 130 % PKB za sprawą „efektu kuli śniegowej” spowodowanego niewielkim wzrostem potencjalnego PKB.
- (5) W programie deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2009 roku oszacowano na 9,3 % PKB ⁽²⁾. Znaczący wzrost deficytu z poziomu 2,8 % PKB w 2008 roku odzwierciedla w dużej mierze wpływ kryzysu na finanse publiczne poprzez swobodne działanie automatycznych stabilizatorów, ale wynika również z zastosowania środków stymulacyjnych o wartości odpowiadającej około 0,75 % PKB, które rząd przyjął zgodnie z Europejskim planem naprawy gospodarczej, oraz innych działań dyskrecjonalnych ⁽³⁾. Wzrost wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych był w największym stopniu odpowiedzialny za wzrost deficytu budżetowego, jednak w połączeniu z również wysokim spadkiem dochodów doprowadził do znacznie gorszego wyniku budżetowego (o prawie 1,5 % PKB) niż oczekiwano w momencie wydania przez Radę zalecenia przyjętego w grudniu 2009 roku na podstawie art. 126 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).
- Zgodnie z programem planuje się, że w roku 2010 kurs polityki budżetowej przybierze charakter restrykcyjny, zgodnie z zatwierdzoną przez Radę strategią wyjścia oraz w celu dokonania korekty nadmiernego deficytu do roku 2013 i przywrócenia stabilnej sytuacji finansów publicznych.
- (6) Zgodnie z programem docelowy poziom deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2010 roku wynosi 8,3 % PKB, co jest w pełni zgodne z ustawą budżetową na 2010 rok przyjętą w dniu 12 marca 2010 r. (zob. przypis 2). Planuje się, że docelowa wartość redukcji deficytu wynosząca 1 punkt procentowy PKB w 2010 roku będzie wynikała z 0,75 ze wzrostu dochodów (mianowicie dochodów pozapodatkowych), a w 0,25 – ze spadku wydatków (mianowicie wydatków kapitałowych). W ustawie budżetowej nie przedstawiono nowych znaczących działań konsolidacyjnych poza zaprzestaniem stosowania tymczasowych środków stymulacyjnych przyjętych na rok 2009 i zamrożeniem wynagrodzeń w sektorze publicznym w ujęciu nominalnym. Planuje się, że kurs polityki budżetowej w 2010 roku, mierzony zmianą salda strukturalnego, tj. salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe, będzie restrykcyjny, co spowoduje poprawę salda o nieco ponad 0,75 punktu procentowego PKB, poniżej średniego rocznego wysiłku fiskalnego wynoszącego 1,25 % PKB, który Rada zaleciła na podstawie art. 126 ust. 7, pomimo znacznie gorszego wyniku w zakresie deficytu w 2009 roku.
- (7) Głównym celem średniookresowej strategii budżetowej jest obniżenie deficytu do poziomu poniżej wartości referencyjnej wynoszącej 3 % PKB do 2013 roku zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 2 grudnia 2009 r. przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE. W aktualizacji programu docelowy deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wynosi 6,6 %, 4,6 % oraz 2,8 % PKB odpowiednio w latach 2011, 2012 i 2013. Podobnie przewiduje się stopniową poprawę salda pierwotnego – z deficytu wynoszącego szacunkowo 6,4 % PKB w 2009 roku do deficytu wynoszącego 0,6 % PKB w 2012 roku oraz do nadwyżki wynoszącej 1,3 % PKB w 2013 r. Planuje się, że w latach 2011–2013 saldo strukturalne ulegnie poprawie średnio o prawie 1,75 % PKB rocznie. Planowane zmniejszenie deficytu oparte jest na działaniach konsolidacyjnych o łącznej wartości odpowiadającej 3,5 % PKB do 2013 roku. Działania obejmują wiele obszarów, przy czym największe oszczędności budżetowe dotyczyć będą transferów socjalnych (około 1 % PKB), wydatków kapitałowych (0,75 % PKB), systemu wynagrodzeń w sektorze publicznym (0,5 % PKB) oraz podatku dochodowego od osób fizycznych (0,5 % PKB). Ograniczeniu wydatków wydają się dodatkowo sprzyjać działania wprowadzone w ostatnich latach, w szczególności związane z reformami systemu wynagrodzeń w sektorze publicznym i systemu emerytalnego. Zakłada się natomiast, że w roku 2012 i 2013 wydatki z tytułu odsetek wzrosną do 4,1 % PKB z 2,9 % PKB w 2009 roku ze względu na prognozowany wzrost relacji długu do PKB o około 25 punktów procentowych od końca 2008 roku do końca 2012 roku. Biorąc również pod uwagę stopniowe przyspieszenie tempa wzrostu PKB oraz stopniowe przywrócenie dochodów podatkowych do poziomu bliskiego ich udziałowi w PKB przed kryzysem, zakłada się, że trzy piąte wartości redukcji deficytu w latach 2011–2013 będzie wynikiem spadku udziału wydatków w PKB, a dwie piąte będzie wynikiem wzrostu udziału

⁽¹⁾ Ocena ta uwzględnia w szczególności prognozę służb Komisji z jesieni 2009 roku. Od tego czasu uzyskano także inne informacje (w szczególności wyniki dotyczące PKB i inflacji), które również uwzględniono w ocenie ryzyka.

⁽²⁾ Zgodnie z danymi zawartymi w zgłoszeniu w ramach procedury nadmiernego deficytu, które należy przedłożyć do dnia 1 kwietnia 2010 r. i które zostały ogłoszone przez Portugalski Urząd Statystyczny po przedłożeniu programu, deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wynosił 9,4 % PKB.

⁽³⁾ Działania te dotyczą w szczególności zmniejszenia podstawowej stawki VAT o jeden punkt procentowy w lipcu 2008 roku oraz środków mających na celu wsparcie dochodów gospodarstw domowych.

dochodów w PKB. Oparcie się głównie na działaniach po stronie wydatków należy przyjąć z zadowoleniem. W ujęciu nominalnym w okresie objętym programem dochody i wydatki mają wzrosnąć odpowiednio o około 4,5 % i 1 % rocznie (wartość wydatków pierwotnych w latach 2011–2013 ma pozostawać średnio na niezmiennym poziomie). Zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze średniookresowym celem budżetowym dla sytuacji budżetowej Portugalii jest deficyt strukturalny na poziomie 0,5 % PKB. Biorąc pod uwagę najnowsze prognozy i poziom zadłużenia, średniookresowy cel budżetowy jest jak najbardziej zgodny z celami paktu; jego osiągnięcia nie przewiduje się jednak w okresie objętym programem.

- (8) Wyniki budżetowe mogą okazać się gorsze niż przewidywane w programie. Wpływ niektórych przedstawionych w programie działań konsolidacyjnych dotyczących wydatków i dochodów, w szczególności dochodów pozapodatkowych, wydatków kapitałowych i transferów społecznych, może nie przynieść oczekiwanych rezultatów, w tym już w roku 2010. Począwszy od 2011 roku wystąpią również zagrożenia związane ze strategiami konsolidacji skoncentrowanymi w końcowych latach okresu objętego programem, co wiąże się z niepewnością wynikającą z faktu, że działania konsolidacyjne przedstawione w programie trzeba jeszcze przyjąć i zrealizować. Dodatkowe zagrożenia wiążą się z faktem, że niektóre zapowiedziane działania, zwłaszcza w odniesieniu do cięć w wydatkach kapitałowych, nie są doprecyzowane i że scenariusz makroekonomiczny, zwłaszcza na końcowe lata okresu objętego programem, jest dość optymistyczny. Ponadto przewidziany szybki wzrost poziomu dochodów po ich dotkliwym niedoborze odnotowanym w roku 2009 i optymistyczne założenia dotyczące wpływu elastyczności dochodów podatkowych na popyt krajowy sprawiają, że możliwy jest również scenariusz, w którym wzrost dochodów będzie mniejszy, a tym samym osiągnięcie celów budżetowych będzie zagrożone.
- (9) Ze średniookresowych prognoz dotyczących długu do 2020 roku, w których uwzględnia się ostatnie zmiany w sytuacji gospodarczej i prognozy dotyczące potencjalnego wzrostu, wynika, że przewidziana w programie strategia budżetowa – w obecnej formie – jest wystarczająca, aby ustabilizować relację długu do PKB w terminie do 2020 roku.
- (10) Szacuje się, że na koniec 2009 roku ⁽¹⁾ dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 77,2 % PKB, wzrastając z poziomu 66,3 % w 2008 roku, co odzwierciedla zarówno znaczny wzrost deficytu, jak i spadek nominalnego PKB. Prognozuje się, że wskaźnik zadłużenia wzrośnie o kolejne 12½ punktu procentowego w okresie objętym programem i w roku 2012 osiągnie poziom 90,7 % PKB, a następnie nieznacznie spadnie do poziomu 89,8 % PKB w roku 2013. Tendencja ta odzwierciedla wysoki, choć zmniejszający się, deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w połączeniu z przyspieszeniem wzrostu nominalnego PKB. Oczekuje się jednak, że w okresie objętym programem wystąpi pozytywny „efekt kuli śniegowej”, jako że zakładana średnia stopa procentowa (średnio na poziomie 4,5 %

rocznie w latach 2010–2013) przekracza stopę wzrostu nominalnego PKB (średnio na poziomie 3 %). Tendencja wzrostowa zadłużenia jest natomiast ograniczona dzięki dochodom z prywatyzacji odpowiadającym około 3 % PKB łącznie w całym okresie objętym programem. Biorąc pod uwagę zagrożenia dla realizacji celów budżetowych oraz scenariusz makroekonomiczny, wskaźnik zadłużenia może się kształtować mniej korzystnie niż przewidziano w programie. W 2009 roku wskaźnik zadłużenia brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych przekraczał określoną w Traktacie wartość referencyjną i zgodnie z programem tendencja wzrostowa tego wskaźnika utrzyma się do 2012 roku.

- (11) Długoterminowy wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet jest wyraźnie poniżej średniej UE, a wydatki na emerytury wykazują mniejszy wzrost w wyniku uchwalonych już reform systemu emerytalnego. Sytuacja budżetowa w 2009 roku, która zgodnie z informacjami zawartymi w programie uległa znacznemu pogorszeniu, potęguje wpływ starzenia się społeczeństwa na zachwianie stabilności finansów publicznych w perspektywie długoterminowej. Do zmniejszenia zagrożeń dla stabilności finansów publicznych w długim okresie, które w sprawozdaniu Komisji z 2009 roku na temat długoterminowej stabilności finansów publicznych ⁽²⁾ oceniono jako średnie, przyczyniłoby się zapewnienie większych nadwyżek pierwotnych w perspektywie średnioterminowej.
- (12) W programie zapowiedziano zamiar przeprowadzenia reformy ram budżetowych. Jednym z jej zasadniczych elementów jest rozpoczęcie stosowania wieloletnich ram budżetowych z rocznymi pułapami wydatków. Nie przedstawiono jednak zbyt wielu szczegółowych informacji na temat nowych ram budżetowych, na przykład dotyczących terminów, instytucji i kategorii wydatków objętych tymi ramami, formy, jaką przybiorą reguły wydatkowe, ani mechanizmów egzekwowania i mechanizmów naprawczych w przypadku odchyień. Oprócz tych zmian w planowaniu budżetowym *ex ante* przewidziano także pewne dodatkowe zmiany ukierunkowane na bardziej zintegrowaną sprawozdawczość w zakresie wykonania budżetu. Zasadniczo działania te dotyczą dwóch aspektów, pod względem których portugalskie ramy budżetowe wymagają ciągłych ulepszeń, mianowicie planowania polityki budżetowej w szerszej perspektywie średnioterminowej oraz kontrolowania zmian w wydatkach w sposób bardziej szczegółowy.
- (13) W programie potwierdza się, że oprócz konsolidacji budżetowej istnieje szereg ważnych wyzwań dotyczących polityki na nadchodzące lata, takich jak zwiększenie wzrostu potencjalnego PKB oraz ograniczenie nierównowagi zewnętrznej. Program obejmuje szeroko zakrojony przegląd przeszłych i przyszłych działań zmierzających do zaradzenia wyżej wymienionym problemom i innym, ściśle z nimi związanym kwestiom, takim jak zmniejszenie zależności od ropy naftowej, przeprowadzenie reformy rynku pracy, ulepszenie otoczenia biznesowego,

⁽¹⁾ Zgodnie z danymi zawartymi w zgłoszeniu w ramach procedury nadmiernego deficytu, które należy przedłożyć do dnia 1 kwietnia 2010 r. i które zostały ogłoszone przez portugalski urząd statystyczny po przedłożeniu programu, dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 76,8 % PKB.

⁽²⁾ W konkluzjach Rady z dnia 10 listopada 2009 r. w sprawie stabilności finansów publicznych „Rada apeluje do państw członkowskich o to, by w przygotowywanych programach stabilności i konwergencji skupiły swoją uwagę na strategiach ukierunkowanych na stabilność” oraz „wzywa Komisję, by wraz z Komitetem Polityki Gospodarczej i Komitetem Ekonomiczno-Finansowym kontynuowała opracowywanie metod służących ocenie długoterminowej stabilności finansów publicznych, tak aby były one gotowe na czas przed przygotowaniem kolejnego sprawozdania na temat stabilności”, które jest przewidziane na rok 2012.

popudzenie działalności badawczo-rozwojowej czy też poszerzenie bazy eksportowej. Wdrożenie niektórych z tych działań w kontekście silnej konsolidacji budżetowej uwydatnia potrzebę zapewnienia wydajności i skuteczności wydatków publicznych, a także ustalenia priorytetów w odniesieniu do reform i wydatków publicznych. Program odnosi się także do dwóch aspektów istotnych dla portugalskich finansów publicznych, mianowicie do partnerstw publiczno-prywatnych oraz przedsiębiorstw państwowych. W odniesieniu do partnerstw publiczno-prywatnych zapowiedziano reorganizację jednostki odpowiedzialnej za ich monitorowanie. Wydaje się to sprawą zasadniczą z uwagi na większe wykorzystywanie partnerstw publiczno-prywatnych w ciągu bieżącej dekady, które spowodowało powstanie znacznych ukrytych zobowiązań na nadchodzące lata (w szczególności po okresie objętym programem), co należy uwzględnić w ocenach długoterminowej stabilności budżetowej i w planach długoterminowych. Jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa państwowe, w programie przedstawia się zmiany w ich zarządzaniu oraz określa się limit wzrostu długu przedsiębiorstw sektora niefinansowego będących własnością państwa. Celem tych działań jest zmniejszenie obciążenia finansów publicznych, jakie stanowią przedsiębiorstwa przynoszące straty, w tym ograniczenie ukrytych zagrożeń wynikających z dużego i rosnącego stanu długu przedsiębiorstw państwowych. Roczne pułapy nominalnego wzrostu tego długu, chociaż wykazują tendencję spadkową, przekraczają zakładane stopy wzrostu nominalnego PKB, co może doprowadzić do dalszego zwiększenia relacji długu do PKB w przypadku całej grupy przedsiębiorstw państwowych.

- (14) Przedstawiona w programie strategia budżetowa – w obecnej formie – jest zasadniczo zgodna z zaleceniem Rady z dnia 2 grudnia 2009 r. przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7. Jeśli jednak wziąć pod uwagę wspomniane wyżej zagrożenia, strategia budżetowa może nie być w pełni zgodna z zaleceniem Rady z dnia 2 grudnia 2009 r. przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7. Zapewnienie obniżenia deficytu do poziomu poniżej 3 % PKB do 2013 roku może wymagać bardziej intensywnych działań konsolidacyjnych niż się obecnie planuje. Chociaż przewidziany w programie średni wysiłek fiskalny jest zgodny z zalecanym rocznym poziomem wynoszącym 1,25 % PKB, wysiłek ten może okazać się niewystarczający, biorąc pod uwagę zagrożenia oraz gorszy niż oczekiwano wynik deficytu za rok 2009. Ponadto strategia ta może także nie być wystarczająca do przywrócenia spadkowej tendencji wskaźnika zadłużenia. Zapewnienie korekty nadmiernego deficytu zgodnie z zaleceniem Rady jest konieczne także z uwagi na prognozowane szybkie kumulowanie się długu publicznego oraz stałe wyzwania związane z dokonaniem przez Portugalię korekty, a w szczególności z ograniczeniem dużej nierównowagi zewnętrznej.
- (15) Co do wymagań odnośnie do danych, określonych w kodeksie postępowania dotyczącym programów stabilności i konwergencji, w programie przedstawiono wszystkie dane obowiązkowe i większość opcjonalnych⁽¹⁾. W zaleceniu z dnia 2 grudnia 2009 r., przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7 i mającym na celu likwidację nadmiernego deficytu, Rada wezwała także Portugalię do przedstawienia sprawozdania z postępów poczynionych

w realizacji zaleceń Rady w oddzielnym rozdziale aktualizacji programu stabilności⁽²⁾.

Podsumowując, należy stwierdzić, że obecny kryzys ma dotkliwy wpływ na finanse publiczne Portugalii. Obecna sytuacja budżetowa odzwierciedla jednak również wcześniejsze trudności budżetowe, w szczególności nadal wysokie, pomimo tendencji zmniejszającej, wartości deficytu strukturalnego przed kryzysem. Celem przedstawionym w aktualizacji programu stabilności jest osiągnięcie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych na poziomie poniżej 3 % PKB do 2013 roku poprzez konsolidację budżetową realizowaną w całym okresie objętym programem, która ma doprowadzić do ustabilizowania wskaźnika zadłużenia na poziomie około 90 % PKB w latach 2012–2013. Działania konsolidacyjne koncentrują się w końcowych latach okresu objętego programem – ich realizacja przypada głównie na rok 2011 i lata późniejsze. Konsolidacja budżetowa ma zasadnicze znaczenie, ponieważ w perspektywie średnioterminowej rosnące deficyty budżetowe i dług mogą szkodzić wzrostowi gospodarczemu, który już obecnie odczuwa negatywne skutki wysokiego zadłużenia zagranicznego obciążającego dochód krajowy. Realizacja ambitnej ścieżki konsolidacji może jednak wymagać wysiłków wykraczających poza te, które określono w programie. Po pierwsze, osiągnięcie zakładanego poziomu dochodów i ograniczenia wydatków za pomocą zapowiedzianych środków może okazać się trudne już w 2010 roku. Po drugie, istnieje ryzyko, że niższy niż zakładano wzrost PKB spowoduje spowolnienie wzrostu dochodów oraz zagrazi spadkowi udziału wydatków w PKB w nadchodzących latach, które to tendencje zostały przewidziane w programie, przez co narazi na niepowodzenie planowaną ścieżkę konsolidacji budżetowej. W tej sytuacji odpowiednio funkcjonujące średniookresowe ramy budżetowe stanowią zasadniczy instrument służący do ograniczenia zagrożeń związanych z realizacją celów budżetowych, w szczególności do wspierania osiągnięcia prawie całkowitego zamrożenia wydatków pierwotnych. Ponadto poprawa jakości finansów publicznych, także w kontekście szerszego programu reform, ma ogromne znaczenie we wspieraniu niezbędnego zwiększenia wydajności i wzrostu potencjalnego PKB, a także w podejmowaniu innych kluczowych wyzwań stojących przed portugalską gospodarką, takich jak zwiększenie konkurencyjności, ograniczenie dużej nierównowagi zewnętrznej oraz wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy.

W świetle powyższej oceny oraz uwzględniając zalecenie z dnia 2 grudnia 2009 r. przyjęte na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE, Portugalię wzywa się do:

- (i) osiągnięcia w 2010 r. docelowego deficytu wynoszącego 8,3 % PKB, przez – jeżeli będzie to konieczne – większą konsolidację obejmującą podjęcie dodatkowych działań; wsparcia strategii obniżania deficytu do poziomu poniżej 3 % do 2013 roku przez wdrożenie w odpowiednim czasie konkretnych działań; gotowości do przyjęcia dodatkowych działań konsolidacyjnych, jeżeli scenariusz makroekonomiczny okaże się bardziej optymistyczny niż scenariusz, na którym opiera się zalecenie wydane na podstawie art. 126 ust. 7, lub jeżeli pojawią się jakiegokolwiek odchylenia od założeń; wykorzystywania wszelkich możliwości wykraczających poza sam wysiłek fiskalny, w tym możliwości wynikających z lepszych warunków gospodarczych, w celu przyspieszenia redukcji wskaźnika zadłużenia brutto do poziomu wartości referencyjnej wynoszącej 60 % PKB;

⁽¹⁾ W szczególności nie przedstawiono danych na temat deflatorów spożycia publicznego i inwestycji oraz na temat wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych w podziale na funkcje.

⁽²⁾ Portugalia zasadniczo zastosowała się do tych zaleceń, jakkolwiek sprawozdanie zostało zawarte w rozdziale dotyczącym średniookresowej strategii budżetowej, a nie w oddzielnym rozdziale.

- (ii) wdrożenia skutecznych wieloletnich ram budżetowych w celu zapewnienia stosowania się do celów budżetowych w całym sektorze instytucji rządowych i samorządowych oraz konsekwentnego ograniczenia wydatków w perspektywie średnioterminowej;
- (iii) poprawy jakości finansów publicznych zgodnie z kierunkami przewidzianymi w programie, w szczególności przez zwiększenie wydajności i skuteczności wydatków publicznych w różnych obszarach działalności organów publicznych; zdecydowanego zajęcia się sytuacją przynoszącą straty przedsiębiorstw państwowych; uwzględnienia przy określaniu stanu stabilności budżetowej zobowiązań dotyczących wydatków wynikających z partnerstw publiczno-prywatnych oraz związanych z tymi partnerstwami zagrożeń;
- (iv) określenia ram działań na rzecz konsolidacji budżetowej wraz z działaniami ukierunkowanymi na trwałe zwiększenie wydajności i trwały wzrost potencjalnego PKB w celu poprawy konkurencyjności i ograniczenia dużej nierównowagi zewnętrznej, co pomoże także poprawić stabilność finansów publicznych w długim okresie.

Porównanie głównych prognoz makroekonomicznych i budżetowych

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Realny PKB (zmiana w %)	PS marzec 2010	0,0	- 2,7	0,7	0,9	1,3	1,7
	KOM listopad 2009	0,0	- 2,9	0,3	1,0	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	0,3	- 0,8	0,5	1,3	nd.	nd.
Inflacja HICP (%)	PS marzec 2010	2,7	- 0,9	0,8	1,9	1,9	2,0
	KOM listopad 2009	2,7	- 1,0	1,3	1,4	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	2,6	1,2	2,0	2,0	nd.	nd.
Luka produktowa ⁽¹⁾ (% potencjalnego PKB)	PS marzec 2010	0,5	- 2,2	- 1,9	- 1,6	- 1,3	- 0,8
	KOM listopad 2009 ⁽²⁾	- 0,1	- 2,9	- 3,0	- 2,6	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	- 0,4	- 2,1	- 2,5	- 2,5	nd.	nd.
Wierzytelności/zadłużenie netto wobec reszty świata (% PKB)	PS marzec 2010	- 10,3	- 9,4	- 9,3	- 9,1	- 8,7	- 8,3
	KOM listopad 2009	- 10,3	- 8,5	- 8,6	- 8,6	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	- 10,5	- 9,2	- 8,4	- 7,6	nd.	nd.
Dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS marzec 2010	43,2	39,7	40,5	41,1	41,8	42,6
	KOM listopad 2009	43,2	43,7	43,5	43,3	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	43,5	44,1	43,6	43,6	nd.	nd.
Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS marzec 2010	45,9	49,1	48,8	47,7	46,5	45,4
	KOM listopad 2009	45,9	51,6	51,5	52,0	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	45,8	48,0	46,5	45,9	nd.	nd.
Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS marzec 2010	- 2,7	- 9,3	- 8,3	- 6,6	- 4,6	- 2,8
	KOM listopad 2009	- 2,7	- 8,0	- 8,0	- 8,7	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	- 2,2	- 3,9	- 2,9	- 2,3	nd.	nd.
Saldo pierwotne (% PKB)	PS marzec 2010	0,2	- 6,4	- 5,1	- 2,8	- 0,6	1,3
	KOM listopad 2009	0,2	- 5,0	- 4,9	- 5,2	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	0,8	- 0,6	0,4	1,1	nd.	nd.
Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne ⁽¹⁾ (% PKB)	PS marzec 2010	- 2,9	- 8,3	- 7,5	- 5,9	- 4,1	- 2,5
	KOM listopad 2009	- 2,6	- 6,6	- 6,7	- 7,5	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	- 2,0	- 3,0	- 1,8	- 1,2	n.a.	n.a.

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Saldo strukturalne ⁽³⁾ (% PKB)	PS marzec 2010	- 2,9	- 8,3	- 7,5	- 5,9	- 4,1	- 2,5
	KOM listopad 2009	- 3,5	- 6,6	- 6,7	- 7,5	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	- 2,0	- 3,0	- 1,8	- 1,2	n.a.	n.a.
Dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS marzec 2010	66,3	77,2	86,0	89,4	90,7	89,8
	KOM listopad 2009	66,3	77,4	84,6	91,1	n.a.	n.a.
	PS styczeń 2009	65,9	69,7	70,5	70,0	nd.	nd.

Uwagi:

- (¹) Podane w programach wartości luki produktowej oraz salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne zostały przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji zawartych w programach.
- (²) W oparciu o szacowany wzrost potencjalny w wysokości – odpowiednio – 0,6 %, 0,0 %, 0,3 % i 0,7 % w latach 2008–2011.
- (³) Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne po skorygowaniu o działania jednorazowe i inne działania tymczasowe. W programie nie przewiduje się żadnych działań jednorazowych ani innych działań tymczasowych, natomiast według prognozy służb Komisji z jesieni 2009 roku działania te mają wartość 0,8 % PKB w 2008 roku (wszystkie te działania przyczyniają się do zmniejszenia deficytu).

Źródło:

Program stabilności (PS); prognozy służb Komisji z jesieni 2009 roku (KOM); obliczenia służb Komisji

OPINIA RADY

w sprawie zaktualizowanego programu konwergencji na lata 2009–2012 przedstawionego przez Rumunię

(2010/C 144/03)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 9 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

PRZEDSTAWIA NINIEJSZĄ OPINIĘ:

- (1) W dniu 26 kwietnia 2010 r. Rada zbadała zaktualizowany program konwergencji Rumunii obejmujący lata 2009–2012.
- (2) Przy średniej rocznej stopie wzrostu PKB na poziomie 6,8 % w latach 2004–2008 Rumunia była jednym z najszybciej rozwijających się państw członkowskich UE. Wzrost ten wynikał z dynamicznego rozwoju popytu krajowego, zarówno w odniesieniu do konsumpcji, jak i inwestycji, napędzanego szybkim pogłębianiem się rynku finansowego, znacznym napływem kapitału oraz stale rosnącymi oczekiwaniami dotyczącymi dochodów. Ta sytuacja, wraz z wysoką inflacją wynagrodzeń, spowodowała w roku 2008 ostry wzrost deficytu obrotów bieżących do poziomu 12,3 % PKB. Ponadto lata procyklicznej polityki budżetowej doprowadziły do znacznego pogorszenia sytuacji budżetowej będącej podstawą tej polityki, przy wzroście deficytu strukturalnego (tj. salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe) do poziomu 8,5 % PKB w roku 2008. Nagły wzrost niechęci do podejmowania ryzyka podczas kryzysu finansowego sprawił, że na rynkach zwiększały się obawy co do tych zaburzeń równowagi. Nastąpił gwałtowny spadek napływu kapitału i wzrost presji na kurs walutowy, co spowodowało w okresie od sierpnia 2007 r. do stycznia 2009 r. deprecjację leja w stosunku do euro w sumie o około 30 %.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1. Dokumenty przywołane w niniejszym tekście są dostępne na następującej stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/index_en.htm

Spadek napływu kapitału, wpływ deprecjacji waluty na bilans oraz gwałtowne zmniejszenie popytu zewnętrznego spowodowały poważną recesję pod koniec roku 2008 i w pierwszej połowie roku 2009, która znalazła odzwierciedlenie w spadku PKB o 7,1 % w roku 2009. W okresie od lutego 2009 r. do lutego 2010 r. Narodowy Bank Rumunii obniżył podstawową stopę procentową łącznie o 325 punktów bazowych do poziomu 7,0 %. W roku 2009 deficyt obrotów bieżących zmniejszył się do około 4,25 % PKB.

- (3) Ze względu na obciążenie spowodowane przez te zmiany sytuacji, władze podjęły decyzję o poszukiwaniu zewnętrznego wsparcia finansowego⁽²⁾, zobowiązując się jednocześnie do realizacji kompleksowego programu polityki gospodarczej mającego na celu zaradzenie nie tylko wspomnianym wyżej zaburzeniom równowagi zewnętrznej i budżetowej, lecz także „wąskim gardłom” o charakterze strukturalnym, ograniczającym konkurencyjność i postępy w realnej konwergencji. Ze względu na pogarszającą się sytuację budżetową kraju w dniu 7 lipca 2009 r. Rada przyjęła decyzję stwierdzającą istnienie w Rumunii nadmiernego deficytu i zaleciła dokonanie jego korekty do roku 2011. W dniu 16 lutego 2010 r. Rada stwierdziła, że Rumunia podjęła skuteczne działania w celu dokonania korekty nadmiernego deficytu; ze względu na większe niż oczekiwano pogorszenie aktywności gospodarczej w roku 2009 Rada przedłużyła termin na dokonanie korekty do roku 2012.
- (4) Choć spadek PKB związany z kryzysem gospodarczym i finansowym ma w znacznej mierze charakter cykliczny, niekorzystnie zmienił się jednak również poziom produktu potencjalnego. Kryzys może ponadto wpłynąć na wzrost potencjalny w średniej perspektywie wskutek zmniejszenia inwestycji, ograniczeń w dostępie do kredytu i wzrostu bezrobocia strukturalnego. Ponadto skutki kryzysu gospodarczego zwiększają negatywny wpływ starzenia się społeczeństwa na produkt potencjalny i stabilność finansów publicznych. W tej sytuacji istotne będzie przyspieszenie tempa reform strukturalnych, aby wesprzeć wzrost potencjalny, co powinno także pomóc przywrócić stabilność finansów publicznych. Duże znaczenie dla Rumunii ma w szczególności przyjęcie i wdrożenie projektu reformy systemu emerytalnego oraz reform zarządzania budżetem i reform strukturalnych przewidzianych w ramach programu pomocy dla bilansu płatniczego. Ponadto należy podjąć konkretne działania w celu przyspieszenia absorpcji funduszy strukturalnych UE, ponieważ umożliwiłyby to zwiększenie inwestycji we wzrost w perspektywie długoterminowej, nie zagrażając przy tym osiągnięciu uzgodnionych docelowych wartości deficytu budżetowego.

⁽²⁾ W dniu 6 maja 2009 r. w obliczu rosnących napięć finansowych Rada przyjęła decyzję 2009/459/WE w sprawie udzielenia Rumunii średnioterminowej pomocy finansowej do maksymalnej wysokości 5 mld EUR w ramach instrumentu pomocy finansowej dla bilansów płatniczych państw członkowskich. Pomoc UE łączy się z pożyczkami z MFW (13 mld EUR), Banku Światowego (1 mld EUR) oraz EBI i EBOR (1 mld EUR).

- (5) Scenariusz makroekonomiczny będący podstawą programu przewiduje, że wzrost realnego PKB powróci do dodatniego poziomu (1,3 %) w roku 2010 i stopniowo przyspieszy, osiągając 3,7 % do roku 2012. Na podstawie dostępnych obecnie informacji, w szczególności gorszego niż oczekiwano wyniku za czwarty kwartał roku 2009, można stwierdzić, że scenariusz ten jest oparty na nieco optymistycznych założeniach dotyczących wzrostu na rok 2010. Wydaje się, że scenariusz makroekonomiczny na lata 2011–2012 oparty jest na realistycznych założeniach dotyczących wzrostu. Ponadto oczekuje się dalszego ograniczenia tych zaburzeń równowagi zewnętrznej i budżetowej, które przyczyniły się do poważnego charakteru recesji w Rumunii. Zawarte w programie prognozy dotyczące inflacji (3,7 % w roku 2010, 3,2 % w roku 2011 i 2,8 % w roku 2012) wydają się jednak zaniżone, zważywszy na prognozowany wzrost wynagrodzeń i wydajności pracy, niedawne odbicie się międzynarodowych cen energii oraz możliwy dalszy wzrost cen regulowanych. Z drugiej strony inflacyjna może zostać zrównoważona przez możliwą aprecjację leja w stosunku do euro. Wydaje się, że na tak wczesnym etapie ożywienia gospodarczego raczej trudno będzie osiągnąć oczekiwany spadek stopy bezrobocia z 8,4 % w roku 2009 do 7,7 % w roku 2010.
- (6) W programie oszacowano, że w roku 2009 deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 8,0 % PKB, przekraczając nieco wartość docelową (7,8 %) z powodu wzrostu zaległych płatności tego sektora. Znaczne zwiększenie deficytu z poziomu 5,5 % PKB w roku 2008 odzwierciedla w dużej mierze wpływ kryzysu na finanse publiczne. Wzrost ten był głównie spowodowany niższymi dochodami, przy czym największe spadki odnotowano w przypadku wpływów z tytułu VAT i składek na ubezpieczenie społeczne. Także absorpcja funduszy UE i dochody pozapodatkowe okazały się niższe niż przewidywano. Po stronie wydatków rząd podjął w roku 2009 znaczne wysiłki na rzecz konsolidacji budżetowej w celu ograniczenia wzrostu deficytu. Przedmiotowe działania objęły restrukturyzację agencji państwowych oraz cięcia wydatków na towary i usługi. Skutki tych działań były jednak mniejsze niż zaplanowano w budżecie na początku roku. W związku z tym konieczne było podjęcie dodatkowych środków, takich jak obowiązkowy dziesięciodniowy bezpłatny urlop pracowników sektora publicznego. Podjęcie tych działań spowodowało poprawę salda strukturalnego o 1 % PKB w roku 2009. Z uwagi na duże ograniczenia budżetowe szacowany wpływ na budżet środków stymulacyjnych przyjętych zgodnie z Europejskim planem naprawy gospodarczej był ograniczony i wyniósł 0,2 % PKB zarówno w roku 2009 jak i w roku 2010. Zgodnie z zalecaną przez Radę strategią wyjścia oraz w celu osiągnięcia korekty nadmiernego deficytu do roku 2012 na nadchodzące lata planuje się kontynuację polityki na rzecz konsolidacji budżetowej.
- (7) W budżecie na rok 2010 przyjętym przez parlament w styczniu 2010 r. określono docelową wartość deficytu na poziomie 6,3 % PKB. Zgodnie z warunkami polityki prowadzonej w ramach programu pomocy dla bilansu płatniczego planowana korekta opiera się głównie na działaniach po stronie wydatków: zakłada się cięcia wydatków odpowiadające około 2,2 % PKB. Największe cięcia wydatków obejmują: zamrożenie wynagrodzeń w sektorze publicznym i zmniejszenie zatrudnienia w tym sektorze, które przyczynią się do zmniejszenia kosztów wynagrodzeń w sektorze publicznym o kwotę odpowiadającą 0,8 % PKB; cięcia wydatków publicznych na towary i usługi, które przyczynią się do zmniejszenia zużycia pośredniego w sektorze instytucji rządowych i samorządowych odpowiadającego 0,5 % PKB; zamrożenie emerytur, które przyczyni się do zmniejszenia świadczeń społecznych odpowiadającego 0,8 % PKB; oraz cięcia dotacji odpowiadające 0,2 % PKB. Wpływ tych środków jest częściowo równoważony przez wzrost innych wydatków, w związku z czym redukcja netto udziału wydatków pierwotnych w PKB wyniesie 1,3 punktu procentowego PKB. W szczególności wydatki na inwestycje powinny wzrosnąć o 0,2 % PKB, między innymi z uwagi na planowane zwiększenie wykorzystania funduszy strukturalnych UE. Udział dochodów sektora instytucji rządowych i samorządowych w PKB powinien wzrosnąć o około 0,6 punktu procentowego PKB, z uwzględnieniem (jednorazowych) wpływów z tytułu spłaty zaległych zobowiązań podatkowych (obligacje przedsiębiorstwa Rompetrol) o wartości odpowiadającej 0,5 % PKB. Dokonanie opisanych powyżej cięć wydatków netto oraz zwiększenia dochodów oznaczałoby poprawę salda sektora instytucji rządowych i samorządowych o 1,7 % PKB w roku 2010 (po uwzględnieniu wzrostu płatności z tytułu odsetek o 0,3 % PKB w ciągu poprzedniego roku). Zważywszy na zwiększenie luki produktowej, odpowiada to znacznej poprawie salda strukturalnego o 2,25 % PKB (przeliczonego przez służby Komisji zgodnie ze wspólnie przyjętą metodyką, na podstawie informacji zawartych w programie).
- (8) Głównym celem średniookresowej strategii budżetowej zawartej w programie konwergencji jest obniżenie deficytu do poziomu poniżej wartości referencyjnej wynoszącej 3 % PKB do roku 2012, co jest zgodne z zaleceniem Rady z dnia 16 lutego 2010 r. przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7. W programie określono ścieżkę stopniowego zmniejszania deficytu nominalnego z 6,3 % PKB w roku 2010 do 4,4 % PKB w roku 2011 i do 3,0 % PKB w roku 2012. Podobny scenariusz zakłada się w odniesieniu do wyniku pierwotnego. Z (przeliczonego) salda strukturalnego wynika, że korekta koncentruje się na początku okresu objętego programem. Zgodnie z programem w latach 2010–2012 średni roczny wysiłek fiskalny wyniesie około 1,75 % PKB, co jest zgodne z zaleceniem Rady w ramach procedury nadmiernego deficytu. Korekta oparta jest w przeważającej mierze na działaniach po stronie wydatków, przy czym oczekuje się, że nastąpi stopniowy spadek wydatków pierwotnych z 37,6 % PKB w roku 2009 do 33,3 % PKB w roku 2012. Prognozuje się wzrost dochodów sektora instytucji rządowych i samorządowych z 31,1 % PKB w roku 2009 do 31,7 % PKB w roku 2010 oraz utrzymanie tego poziomu w kolejnych latach. Działania na rzecz konsolidacji strukturalnej podjęte w celu realizacji celu budżetowego na rok 2010 ułatwią także realizację celów budżetowych na lata 2011 i 2012. Zgodnie z zapowiedzią władz średniookresowym celem budżetowym dla Rumunii jest osiągnięcie deficytu strukturalnego na poziomie 0,7 % PKB. Zważywszy na najnowsze prognozy i poziom zadłużenia, cel ten jest zgodny z celami paktu. W programie nie przewiduje się osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego w okresie objętym programem.

- (9) Wyniki w zakresie deficytu na rok 2010 mogą okazać się gorsze niż prognozowano w programie, ponieważ niektóre działania mające na celu zmniejszenie wydatków, takie jak redukcja zatrudnienia w sektorze publicznym, są trudne do realizacji ze względów społecznych i politycznych. Ponadto trudne może okazać się pełne ściągnięcie jednorazowych dochodów z tytułu spłaty obligacji Rompetrolu, które zgodnie z założeniami mają przynieść dodatkowe dochody o wartości odpowiadającej 0,5 % PKB. Rząd rumuński zobowiązał się jednak w ramach programu pomocy dla bilansu płatniczego do wdrożenia dodatkowych środków, gdyby środki obecnie uzgodnione nie przyniosły oszczędności niezbędnych do osiągnięcia docelowej wartości deficytu budżetowego na ten rok. Niełatwa może się również okazać realizacja celów określonych w programie na lata następujące po roku 2010, w szczególności w świetle możliwego negatywnego wpływu cyklu wyborczego na finanse publiczne. Innym potencjalnym zagrożeniem w perspektywie średnio-terminowej jest nagromadzenie zaległych zobowiązań przedsiębiorstw publicznych, które, jeżeli pozostaną nieregulowane, mogą mieć negatywne skutki dla budżetu, w przypadku gdyby rząd musiał w którymś momencie podjąć interwencję. Ponadto w programie nie określono działań, które zostaną podjęte w celu obniżenia deficytu z 6,3 % PKB w roku 2010 do 3,0 % PKB w roku 2012. Oczekuje się, że takie szczegółowe informacje zostaną zawarte w średniookresowych ramach budżetowych na lata 2011–2013, które powinny zostać przyjęte do końca maja 2010 r.
- (10) Zgodnie z programem konwergencji szacuje się, że w roku 2009 dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 23 % PKB, w porównaniu z 13,6 % w roku poprzednim. Do zwiększenia relacji długu do PKB przyczyniły się głównie: gwałtowny wzrost deficytu, spadek PKB, wzrost płatności z tytułu odsetek oraz efekt wyceny wynikający ze spadku kursu walutowego. Chociaż wskaźnik zadłużenia pozostaje znacznie poniżej określonej w Traktacie wartości referencyjnej, prognozuje się, że w całym okresie objętym programem wzrośnie on o dalsze 6,7 punktu procentowego, do poziomu 29,7 % PKB w roku 2012, głównie za sprawą wysokiego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych. Jeżeli cele budżetowe określone w programie nie zostaną zrealizowane, wskaźnik zadłużenia może kształtować się mniej korzystnie.
- (11) W średniookresowych prognozach dotyczących długu do roku 2020 zakłada się stopniowy powrót tempa wzrostu PKB oraz obciążeń podatkowych do poziomów przewidywanych przed kryzysem. Oznacza to, że przewidziana w programie strategia budżetowa – jeśli traktować ją dosłownie i bez dalszej zmiany polityki – jest niewystarczająca, aby ustabilizować relację długu do PKB do roku 2020.
- (12) Długoterminowy wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet jest wyraźnie wyższy od średniej UE, co wynika głównie z dużego przewidywanego wzrostu wydatków na emerytury. Szacowana w programie sytuacja budżetowa w roku 2009 potęguje wpływ starzenia się społeczeństwa na zachwianie stabilności finansów publicznych. Do zmniejszenia zagrożeń dla stabilności finansów publicznych, które w sprawozdaniu Komisji z roku 2009 na temat długoterminowej stabilności finansów publicznych (1) oceniono jako wysokie, przyczyni się przewidziane w programie obniżenie pierwotnego deficytu w perspektywie średnio-terminowej oraz wdrożenie projektu reformy emerytalnej uzgodnionej z międzynarodowymi instytucjami finansowymi w kontekście programu pomocy dla bilansu płatniczego dla Rumunii, której celem jest ograniczenie znacznego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa.
- (13) Podczas dynamicznego rozwoju popytu w latach 2004–2008 polityka budżetowa była w wysokim stopniu procykliczna, przez co przyczyniała się do zwiększenia zaburzeń równowagi powodowanych przez sektor prywatny oraz wpływała negatywnie na już przegrzewającą się gospodarkę. W dużej mierze przyczyną takiej sytuacji były ogólnie słabe ramy zarządzania budżetem, czego skutkiem było słabe planowanie i wykonanie budżetu. Nadzwyczajne dochody były zwykle wydawane w drodze poprawek do budżetu przyjmowanych w trakcie roku budżetowego, a na trudniejsze czasy nie pozostawiono praktycznie żadnej rezerwy. Słaba zdolność administracyjna do planowania i realizacji projektów w zakresie inwestycji publicznych także przyczyniła się do powtarzającego się niepełnego wykonania planów wydatków kapitałowych. W ramach programu UE na rzecz pomocy dla bilansu płatniczego władze Rumunii zobowiązały się do usprawnienia zarządzania budżetem w celu poprawy ram budżetowych. Parlamentowi został przedstawiony do zatwierdzenia projekt ustawy o odpowiedzialności budżetowej. W projekcie ustawy określa się wiążące średniookresowe ramy budżetowe, ustanawia ograniczenia dotyczące wprowadzania zmian do budżetu w ciągu roku, wprowadza racjonalne zasady budżetowe oraz powołuje radę budżetową, która będzie sprawować niezależną kontrolę w sprawach związanych z finansami publicznymi. Ustalono docelowe terminy powołania rady budżetowej (koniec kwietnia) oraz przedstawienia średniookresowych ram budżetowych na lata 2011–2013 (koniec maja).
- (14) Nadrzędnym priorytetem i wyzwaniem dla rządu jest poprawa skuteczności i efektywności administracji publicznej, zarówno na szczeblu centralnym, jak i samorządowym. W związku z wielostronną pomocą ze strony międzynarodowych instytucji finansowych widoczna jest poprawa w zakresie analizowania problemów, ram zarządzania budżetowego, planowania i wykonywania budżetu oraz egzekwowania wdrażania polityk. Konieczne jest jednak osiągnięcie dalszych postępów w celu uniknięcia pogorszenia dostępu do usług publicznych i ich jakości oraz ogólnie – otoczenia działalności gospodarczej. W najbliższym czasie rozpocznie się funkcjonalny przegląd struktur administracji publicznej w celu podjęcia konkretnych wyzwań

(1) W konkluzjach Rady z dnia 10 listopada 2009 r. w sprawie stabilności finansów publicznych „Rada apeluje do państw członkowskich o to, by w przygotowywanych programach stabilności i konwergencji skupiły swoją uwagę na strategiach ukierunkowanych na stabilność” oraz „wzywa Komisję, by wraz z Komitetem Polityki Gospodarczej i Komitetem Ekonomiczno-Finansowym kontynuowała opracowywanie metod służących ocenie długoterminowej stabilności finansów publicznych, tak aby były one gotowe na czas przed przygotowaniem kolejnego sprawozdania na temat stabilności”, które jest przewidziane na rok 2012.

związanych z wynikami pracy w poszczególnych ministerstwach oraz rozwiązania problemów systemowych wymagających podejścia na szczeblu całego rządu. Ponadto przewiduje się szczegółowe środki w celu zwiększenia efektywności zarządzania podatkami oraz w celu wzmocnienia kontroli sprawowanej przez administrację centralną nad wydatkami samorządu terytorialnego i przedsiębiorstw państwowych. Władze przyjęły plan przeciwdziałania pracy nierejestrowanej, który koncentruje się na działaniach zmierzających do zwiększenia efektywności inspekcji pracy. Władze prowadzą także prace nad podniesieniem skuteczności i efektywności wydatków publicznych na edukację oraz badania i rozwój. Ponadto rząd zamierza podjąć konkretne działania w celu podniesienia niskiego wskaźnika absorpcji funduszy strukturalnych UE.

(15) Podsumowując, określona w programie strategia budżetowa na rok 2010 jest zasadniczo zgodna z zaleceniem Rady przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7. Deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w roku 2010 może jednak okazać się większy niż prognozowany, zwłaszcza z powodu trudności o charakterze polityczno-społecznym w przeprowadzeniu niektórych przewidzianych reform. Jeżeli zagrożenia te ziszczą się, konieczne będzie wdrożenie opracowywanych obecnie przez władze środków rezerwowych. Jeśli wziąć pod uwagę brak w programie określonych działań konsolidacyjnych, to począwszy od roku 2011 strategia budżetowa może nie być w pełni zgodna z zaleceniem Rady przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7. W szczególności w programie nie podaje się szczegółowych informacji na temat dodatkowych działań konsolidacyjnych, które należy podjąć w latach 2011 i 2012, aby zrealizować cele budżetowe. Takie szczegółowe informacje powinny zostać zawarte w średniookresowych ramach budżetowych na lata 2011–2013, których przyjęcie planuje się do końca maja 2010 r. W odniesieniu do całego okresu 2010–2012 scenariusz budżetowy zawarty w programie zakłada średni roczny wysiłek fiskalny wynoszący 1,75 %, który jest zgodny z zaleceniem Rady przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7, ale też obciążony takim samym ryzykiem jak cele budżetowe.

(16) Co do wymagań odnośnie do danych określonych w kodeksie postępowania dotyczącym programów stabilności i konwergencji, w programie odnotowano brak pewnych danych opcjonalnych⁽¹⁾. Ponadto podstawowe założenia stanowiące podstawę programu nie zostały – wbrew zaleceniu zawartemu w kodeksie postępowania – przedstawione w oddzielnej tabeli. W zaleceniu z dnia 16 lutego 2010 r., przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7 i mającym na celu osiągnięcie korekty nadmiernego

deficytu do roku 2012, Rada wezwała także Rumunię do przedstawiania realizacji zaleceń Rady w oddzielnym rozdziale aktualizacji rumuńskiego programu konwergencji. Obecna aktualizacja programu zawiera oddzielną sekcję dotyczącą stosowania procedury nadmiernego deficytu w przypadku Rumunii.

Podsumowując, należy stwierdzić, że prognozowana w programie konwergencji ścieżka konsolidacji – jeśli traktować ją dosłownie – jest właściwa i zgodna z zaleceniem Rady przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE. Zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celu w zakresie deficytu ma jednak pełna realizacja działań konsolidacyjnych przewidzianych na rok 2010. Ponadto w programie nie określono w wystarczający sposób działań konsolidacyjnych, które należy podjąć w latach 2011–2012. Rząd rumuński zobowiązał się do podjęcia środków rezerwowych, jeżeli będzie to konieczne, aby zapewnić osiągnięcie celu w zakresie deficytu ustalonego na rok 2010. Wdrożenie reform w zakresie zarządzania budżetem uzgodnionych w ramach programu pomocy UE dla bilansu płatniczego Rumunii, powinno również pomóc w realizacji celów budżetowych na lata 2011 i 2012. Ponadto przyjęcie i wdrożenie projektu reformy emerytalnej będzie miało zasadnicze znaczenie dla poprawy długoterminowej stabilności finansów publicznych.

W świetle powyższej oceny oraz uwzględniając zalecenie z dnia 16 lutego 2010 r. przyjęte na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE, a także biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia trwałej konwergencji, wzywa się Rumunię do:

- (i) rygorystycznej realizacji działań na rzecz konsolidacji budżetowej na rok 2010 uzgodnionych w ramach programu pomocy dla bilansu płatniczego oraz, jeżeli jest to konieczne, podjęcia dalszych działań korekcyjnych zmierzających do realizacji celu na rok 2010 w zakresie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych. Władze rumuńskie wzywa się także do określenia w średniookresowych ramach budżetowych, które mają zostać przygotowane do końca maja 2010 r., działań na rzecz konsolidacji budżetowej niezbędnych do realizacji w latach 2011 i 2012 celów budżetowych przedstawionych w programie;
- (ii) poprawy ram budżetowych przez przyjęcie i wdrożenie ustawy o odpowiedzialności budżetowej. W szczególności podczas planowania i realizacji polityki budżetowej należy uwzględnić analizę przeprowadzoną przez radę budżetową;
- (iii) przyjęcia i wdrożenia projektu ustawy emerytalnej, która może przyczynić się do znacznej poprawy długoterminowej stabilności finansów publicznych.

Porównanie głównych prognoz makroekonomicznych i budżetowych

		2008	2009	2010	2011	2012
Realny PKB (zmiana w %)	PK marzec 2010	7,3	- 7,0	1,3	2,4	3,7
	KOM listopad 2009	6,2	- 8,0	0,5	2,6	nd.
	PK czerwiec 2009	7,1	- 4,0	0,1	2,4	nd.

⁽¹⁾ W szczególności nie przedstawiono danych na temat zatrudnienia w kategoriach przepracowanych godzin oraz wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych z podziałem na funkcje.

		2008	2009	2010	2011	2012
Inflacja HICP (%)	PK marzec 2010	7,9	5,6	3,7	3,2	2,8
	KOM listopad 2009	7,9	5,7	3,5	3,4	nd.
	PK czerwiec 2009	7,9	5,8	3,5	3,2	nd.
Luka produktowa ⁽¹⁾ (% potencjalnego PKB)	PK marzec 2010	9,5	- 1,7	- 3,3	- 3,7	- 2,7
	KOM listopad 2009 ⁽²⁾	10,0	- 2,2	- 4,4	- 4,3	nd.
	PK czerwiec 2009	8,7	0,5	- 2,5	- 2,9	nd.
Wierzytelności/zadłużenie netto wobec reszty świata (% PKB)	PK marzec 2010	- 11,2	- 3,9	- 3,9	- 3,9	- 3,7
	KOM listopad 2009	- 11,8	- 5,0	- 5,1	- 5,2	nd.
	PK czerwiec 2009	- 11,9	- 6,3	- 5,4	- 5,2	nd.
Dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PK marzec 2010	32,8	31,1	31,7	31,9	31,8
	KOM listopad 2009	32,8	31,6	31,8	32,0	nd.
	PK czerwiec 2009	33,1	33,2	33,7	34,2	nd.
Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PK marzec 2010	38,4	39,1	38,1	36,4	34,8
	KOM listopad 2009	38,4	39,4	38,6	37,9	nd.
	PK czerwiec 2009	38,5	38,3	37,8	37,0	nd.
Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PK marzec 2010	- 5,5	- 8,0	- 6,3	- 4,4	- 3,0
	KOM listopad 2009	- 5,5	- 7,8	- 6,8	- 5,9	nd.
	PK czerwiec 2009	- 5,4	- 5,1	- 4,1	- 2,9	nd.
Saldo pierwotne (% PKB)	PK marzec 2010	- 4,8	- 6,5	- 4,5	- 2,6	- 1,6
	KOM listopad 2009	- 4,8	- 6,2	- 5,0	- 3,9	nd.
	PK czerwiec 2009	- 4,7	- 3,6	- 2,4	- 1,4	nd.
Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne ⁽¹⁾ (% PKB)	PK marzec 2010	- 8,5	- 7,5	- 5,2	- 3,2	- 2,1
	KOM listopad 2009	- 8,5	- 7,1	- 5,5	- 4,6	nd.
	PK czerwiec 2009	- 8,2	- 5,3	- 3,3	- 2,0	nd.
Saldo strukturalne ⁽³⁾ (% PKB)	PK marzec 2010	- 8,5	- 7,5	- 5,2	- 3,2	- 2,1
	KOM listopad 2009	- 8,5	- 7,1	- 5,5	- 4,6	nd.
	PK czerwiec 2009	- 8,2	- 5,3	- 3,3	- 2,0	nd.
Dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PK marzec 2010	13,6	23,0	28,3	29,4	29,7
	KOM listopad 2009	13,6	21,8	27,4	31,3	nd.
	PK czerwiec 2009	13,6	18,0	20,8	22,0	nd.

Uwagi:

⁽¹⁾ Podane w programie wartości luki produktowej oraz salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne zostały przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji przedstawionych w programie.

⁽²⁾ 2 W oparciu o szacowany wzrost potencjalny w wysokości - 5,1 %, 3,4 %, 2,9 % i 2,5 % w latach 2008-2011.

⁽³⁾ Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe.

Źródło:

Program konwergencji (PK); prognozy służb Komisji z jesieni roku 2009 (KOM); obliczenia służb Komisji.

OPINIA RADY

w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2009–2012 przedstawionego przez Słowację

(2010/C 144/04)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

PRZEDSTAWIA NINIEJSZĄ OPINIĘ:

- (1) W dniu 26 kwietnia 2010 r. Rada zbadała zaktualizowany program stabilności na lata 2009–2012 przedstawiony przez Słowację.
- (2) Przy średnim wzroście realnego PKB przekraczającym 7 % w latach 2003–2008 Słowacja była jednym z krajów UE osiągających najlepsze wyniki w okresie wysokiej koniunktury. Rozważne środki polityki makroekonomicznej w tym okresie pozwoliły uniknąć dużych zaburzeń równowagi makroekonomicznej, co dało Słowacji możliwość przyjęcia euro w styczniu 2009 roku. Jednak ze względu na dużą otwartość rynku gospodarka słowacka poważnie ucierpiała wskutek kryzysu. Szacuje się, że realny PKB spadł o 4,7 % w 2009 roku, a deprecjacja walut krajów sąsiednich oznaczała dalszą aprecjację słowackiego efektywnego realnego kursu walutowego.

W celu ograniczenia skutków kryzysu władze zezwoliły na pełne działanie automatycznych stabilizatorów i zgodnie z Europejskim planem naprawy gospodarczej przyjęły środki antykryzysowe w listopadzie 2008 roku i w lutym 2009 roku (0,5 % PKB w 2009 i w 2010 roku). Wobec spodziewanego w 2009 roku deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych na poziomie około 6 % PKB Rada w dniu 2 grudnia 2009 r. stwierdziła istnienie nadmiernego deficytu i zaleciła jego korektę do 2013 roku. Z uwagi na słabnącą konkurencyjność zewnętrzną Słowacji spowodowaną przejściową deprecjacją walut krajów sąsiednich i na pogłębiające się podczas kryzysu zaburzenia równowagi budżetowej kluczowym elementem strategii

władz na nadchodzące lata powinno być wiarygodne i trwałe zmniejszenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych.

- (3) Choć spadek faktycznego PKB, który odnotowano w warunkach obecnego kryzysu, ma w znacznej mierze charakter cykliczny, to negatywne skutki odnoszą się także do produktu potencjalnego. Kryzys może ponadto wpłynąć na wzrost potencjalny w średniej perspektywie za sprawą zmniejszenia inwestycji, ograniczeń w dostępie do kredytu i wzrostu bezrobocia strukturalnego. Skutki kryzysu gospodarczego spotęgują negatywny wpływ starzenia się społeczeństwa na produkt potencjalny i stabilność finansów publicznych. W tej sytuacji istotne będzie przyspieszenie tempa reform strukturalnych celem wsparcia wzrostu potencjalnego. W szczególności duże znaczenie dla Słowacji ma podjęcie reform ograniczających uregulowania i obciążenia administracyjne wobec przedsiębiorstw, poprawiających funkcjonowanie rynku pracy oraz zwiększających konkurencyjność kosztową ograniczeń płacowych.
 - (4) Scenariusz makroekonomiczny będący podstawą przedmiotowego programu przewiduje wzrost realnego PKB na poziomie 1,9 % w 2010 roku, 4,1 % w 2011 roku i 5,4 % w 2012 roku. Z obecnie dostępnych informacji⁽²⁾ wynika, że scenariusz ten oparty jest na realistycznych założeniach co do wzrostu w 2010 roku i optymistycznych założeniach na lata 2011 i 2012.
- Prognozy na końcowe lata programu mogą nie zakładać takiego stopnia ostrożności, który powinien cechować strategię konsolidacji budżetowej, zwłaszcza wobec niezwykle wysokiego poziomu niepewności w obecnej sytuacji pokryzysowej. Zgodnie z zakładanym ożywieniem gospodarczym zawarte w programie prognozy dotyczące inflacji przewyższają w 2011 roku o około 1 p.p. prognozy służb Komisji z jesieni 2009 roku; spodziewany jest też szybszy spadek stopy bezrobocia.
- (5) W programie szacuje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł w 2009 roku 6,3 % PKB (wzrost z 2,3 % PKB w 2008 roku). Pełne działanie automatycznych stabilizatorów w 2009 roku spowodowało wyraźny spadek dochodów i znaczny wzrost wydatków socjalnych. Środki stymulacyjne przyjęte przez rząd w kontekście Europejskiego planu naprawy gospodarczej nie miały wpływu na deficyt, ponieważ sfinansowano je w drodze zmiany podziału wydatków w budżecie. Niektóre środki antykryzysowe zostaną utrzymane w 2010 roku. Jednak zgodnie z zalecaną przez Radę strategią wyjścia oraz w celu dokonania korekty nadmiernego deficytu i ustabilizowania sytuacji budżetowej, rząd planuje

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1. Dokumenty przywołane w niniejszym tekście są dostępne na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/index_en.htm

⁽²⁾ Ocena uwzględnia w szczególności prognozę służb Komisji z jesieni 2009 roku, a także inne informacje, które uzyskano od tego czasu.

przystąpić do konsolidacji finansów publicznych, która koncentrowałaby się w pierwszych latach programu, począwszy od 2010 roku.

- (6) Celem programu na 2010 rok jest deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych na poziomie 5,5 % PKB. Oczekuje się obniżenia udziału wydatków w PKB o 1,1 punktu procentowego PKB, odzwierciedlającego oszczędności w wydatkach na towary i usługi, umiarkowany wzrost wynagrodzeń w sektorze publicznym oraz ograniczenie inwestycji publicznych. Prognozowany jest spadek udziału dochodów w PKB o 0,3 punktu procentowego PKB, odzwierciedlający tymczasowy wzrost ulg podatkowych i świadczeń związanych z zatrudnieniem oraz spadek dywidend z przedsiębiorstw publicznych. Oczekuje się, że planowane środki spowodują obniżenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych o około 1 punktu procentowego PKB. Cel budżetowy na 2010 rok zakłada znaczną poprawę salda strukturalnego (tj. salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe) o około 1,25 pkt proc. PKB, co jest zgodne z zaleceniem Rady wydanym w ramach procedury nadmiernego deficytu.
- (7) Głównym celem przewidzianej w programie strategii budżetowej jest obniżenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do 3 % PKB w 2012 roku, tj. rok wcześniej, niż zaleca Rada w ramach procedury nadmiernego deficytu. Spodziewany jest spadek deficytu nominalnego z 5,5 % PKB w 2010 roku do 4,2 % w 2011 roku i 3,0 % PKB w roku 2012. Dwie trzecie zaplanowanej na lata 2010–2012 redukcji deficytu byłoby następstwem skoncentrowanej na początku programu poprawy salda strukturalnego (obliczonej zgodnie ze wspólnie przyjętą metodyką stosowaną do informacji przedstawionych w programie); pozostała jedna trzecia wynikałaby z korzystnego rozwoju koniunktury. Głównymi czynnikami poprawy salda strukturalnego są planowane znaczne ograniczenia spożycia publicznego i wydatków kapitałowych. Zgodnie z programem średnia roczna konsolidacja budżetowa w latach 2010–2012, przeliczona zgodnie ze wspólnie przyjętą metodyką, wyniosłaby około 1 % PKB, co jest zgodne z zaleceniem Rady wydanym w ramach procedury nadmiernego deficytu. Planuje się, że konsolidacja będzie kontynuowana po 2012 roku w celu dokonania postępów w realizacji średniookresowego celu budżetowego, jakim jest zrównoważenie budżetu w kategoriach strukturalnych. Jeśli wziąć pod uwagę najnowsze prognozy i poziom zadłużenia, cel ten jest bardziej niż wystarczająco zgodny z celami paktu. W programie nie przewidziano jednak jego realizacji w okresie objętym programem.
- (8) Wyniki budżetowe w 2010 roku mogą okazać się nieco gorsze, niż prognozowano w programie. Występuje w szczególności niepewność po stronie wydatków, gdzie niektóre środki mogą nie przynieść spodziewanych oszczędności (np. obniżenie wydatków na towary i usługi). Ponadto prognozy dotyczące salda podsektora lokalnego wydają się optymistyczne w świetle zakładanego wpływu kryzysu na dochody jednostek samorządu lokal-

nego w 2010 roku. Niepewność dotycząca realizacji celów budżetowych jest większa w odniesieniu do lat końcowych okresu objętego programem. W szczególności program oparty jest na optymistycznych założeniach makroekonomicznych na lata 2011–2012, co oznacza, że dochody mogą okazać się mniejsze od zakładanych. Ponadto w celu zwiększenia wiarygodności planu konsolidacji konieczne będzie doprecyzowanie środków przewidzianych po stronie wydatków, w szczególności związanych z obniżeniem spożycia publicznego.

- (9) Zgodnie z programem stabilności dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrósł z 27,7 % PKB w 2008 roku do 37,1 % PKB w 2009 roku. Wzrost odzwierciedla wysoki deficyt i znaczny spadek realnego PKB w 2009 roku. Chociaż wskaźnik zadłużenia pozostaje znacznie poniżej wartości referencyjnej określonej w Traktacie, prognozuje się, że wzrośnie on jeszcze w latach 2010 i 2011, gdy osiągnie 42,5 % PKB, i spadnie nieznacznie do 42,2 % PKB w 2012 roku. Kształtowanie się wskaźnika zadłużenia będzie prawdopodobnie mniej korzystne, niż prognozuje się w programie, w szczególności po 2010 roku, z uwagi na zidentyfikowane zagrożenia dla konsolidacji budżetowej potęgowane możliwością mniej optymistycznego wzrostu realnego PKB, niż zakładano w programie.
- (10) Ze średniookresowych prognoz zadłużenia, w których zakłada się stopniowy powrót tempa wzrostu PKB do poziomów przewidywanych przed kryzysem, przywrócenie obciążeń podatkowych do poziomu przedkryzysowego oraz wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, wynika, że przewidziana w programie strategia budżetowa – jeśli będzie realizowana w obecnej formie i bez dalszych zmian polityki – nie byłaby wystarczająca, aby do roku 2020 ustabilizować relację długu do PKB.
- (11) Długoterminowy wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet jest nieznacznie powyżej średniej UE, co wynika ze stosunkowo dużego wzrostu wydatków na emerytury w nadchodzących dekadach. Ponadto sytuacja budżetowa w 2009 roku potęguje wpływ starzenia się społeczeństwa na lukę w długookresowej stabilności finansów publicznych. Do zmniejszenia zagrożeń dla stabilności finansów publicznych, które w sprawozdaniu Komisji z 2009 roku na temat długoterminowej stabilności finansów publicznych⁽¹⁾ oceniono jako wysokie, przyczyniłyby się osiągnięcie wyższych nadwyżek pierwotnych w perspektywie średnioterminowej, realizacja przewidzianych w programie reform strukturalnych, a także reforma systemu emerytalnego.

(¹) W konkluzjach z dnia 10 listopada 2009 r. w sprawie stabilności finansów publicznych „Rada apeluje do państw członkowskich o to, by w przygotowywanych programach stabilności i konwergencji skupiły swoją uwagę na strategiach ukierunkowanych na stabilność” oraz „wzywa Komisję, by wraz z Komitetem Polityki Gospodarczej i Komitetem Ekonomiczno-Finansowym kontynuowała opracowywanie metod służących ocenie długoterminowej stabilności finansów publicznych, tak aby były one gotowe na czas przed przygotowaniem kolejnego sprawozdania na temat stabilności”, które jest przewidziane na rok 2012.

(12) Polityka budżetowa Słowacji opiera się na dokładnie określonych i szczegółowych trzyletnich ramach budżetowych. Średniookresowe cele dotyczące wydatków są jednak w znacznym stopniu orientacyjne i zwykle podlegają licznym zmianom, co z czasem podważa ich wiarygodność. W aktualizacji programu stabilności z 2010 roku zaproponowano wzmocnienie ram przez wprowadzenie wieloletnich pułapów wydatków, które objęłyby znaczną część finansów publicznych. Przewidziano by klauzule korekcyjne na wypadek wstrząsów gospodarczych. W programie proponuje się także, by wprowadzić w ustawie zasadniczej górną granicę długu sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz usprawnić monitorowanie wykonania budżetu w ciągu roku. Należy z zadowoleniem przyjąć i wspierać wysiłki zmierzające do wzmocnienia instytucjonalnych ram finansów publicznych. Ponieważ jednak propozycje są jeszcze na bardzo wczesnym etapie, należy je postrzegać raczej jako działania uzupełniające niż siłę napędową strategii konsolidacji budżetowej.

(13) Istnieje możliwość poprawy struktury wydatków publicznych na Słowacji. Udział inwestycji publicznych w łącznych wydatkach sektora instytucji rządowych i samorządowych jest niski w porównaniu z sąsiednimi krajami (2 % PKB). Wydatki na badania i rozwój, edukację i ochronę środowiska są również niskie według standardów UE i w porównaniu z innymi krajami w regionie. W tej sytuacji prognozowane obniżenie wydatków na akumulację w okresie objętym programem stanowi powód do zaniepokojenia. Obniżenie to może nie sprzyjać trwałości gospodarki słowackiej, czyli takiej która nadrabia zaległości, i może nie być dla niej pożądane. W programie przewidziano szereg środków mających zwiększyć skuteczność rządu, w tym reorganizację administracji centralnej przez połączenie ministerstw, centralizację zamówień publicznych i zarządzanie własnością państwa oraz lepsze wykorzystywanie technologii informacyjnych w służbach użyteczności publicznej. Chociaż działania te znajdują się nadal na wczesnym etapie, zmierzają w dobrym kierunku.

(14) Podsumowując, w 2010 roku strategia budżetowa przewidziana w programie jest spójna z zaleceniami Rady przyjętymi zgodnie z art. 126 ust. 7. Istnieje ryzyko, że począwszy od 2011 roku ambitna ścieżka konsolidacji opisana w programie nie będzie realizowana, a strategia budżetowa może nie być w pełni spójna z zaleceniami Rady przyjętymi zgodnie z art. 126 ust. 7.

W programie przedstawiono ambitny plan zmniejszenia deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych z 6,3 % PKB w 2009 roku do 3,0 % PKB w 2012 roku, tj. rok przed terminem wyznaczonym przez Radę na 2013 rok. Osiągnięcie celu budżetowego na 2010 rok oznaczałoby poprawę salda strukturalnego o około 1,25 pkt proc. PKB. Przewidywany średni roczny wysiłek strukturalny wynoszący około 1 % PKB w latach 2010–2012 jest zgodny z zaleceniem Rady wydanym w ramach procedury nadmiernego deficytu. Jednak zarówno realizacja celów w zakresie dochodów, jak i wydatków jest obciążona ryzy-

kiem, w szczególności w 2011 i 2012 roku, kiedy założenia makroekonomiczne wydają się zawyżone. Ponadto konieczne będzie doprecyzowanie środków przewidzianych w programie w celu zwiększenia wiarygodności planu konsolidacji.

(15) Co do wymagań odnośnie do danych, które to wymagania określono w kodeksie postępowania dotyczącym programów stabilności i konwergencji, w programie odnotowano brak pewnych danych obowiązkowych i opcjonalnych⁽¹⁾. W zaleceniach z dnia 2 grudnia 2009 r. przyjętych na podstawie art. 126 ust. 7, mających na celu likwidację nadmiernego deficytu, Rada wezwała Słowację do przedstawienia w oddzielnym rozdziale aktualizacji programów stabilności postępów w realizacji tych zaleceń. Program jest zgodny z tym zaleceniem.

Podsumowując, należy stwierdzić, że strategia budżetowa przedstawiona w programie jest zasadniczo zgodna z zaleceniem Rady wydanym w ramach procedury nadmiernego deficytu. W ramach strategii przewiduje się znaczną, skoncentrowaną na początku okresu objętego programem konsolidację budżetową w celu sprowadzenia deficytu do poziomu poniżej 3 % PKB do 2012 roku, tj. rok przed terminem wyznaczonym przez Radę, co jest godne uznania. Prognozy budżetowe są jednak obciążone ryzykiem z powodu optymistycznych założeń dotyczących wzrostu w końcowych latach okresu objętego programem i w celu osiągnięcia planowanych oszczędności po stronie wydatków potrzebne mogą się okazać bardziej konkretne środki. Z zadowoleniem przyjmuje się zamiar wzmocnienia ram budżetowych, ale muszą mu towarzyszyć konkretne działania.

W świetle powyższej oceny oraz zalecenia z dnia 2 grudnia 2009 r. przyjętego na podstawie art. 126 TFUE wzywa się Słowację do:

- (i) wdrożenia środków zmniejszających deficyt w 2010 roku, jak zaplanowano w budżecie, i wsparcia ścieżki konsolidacji na następne lata konkretnymi środkami w celu zapewnienia korekty nadmiernego deficytu o ile to możliwe do 2012 roku, a najpóźniej do 2013 roku;
- (ii) kontynuowania reform systemu emerytalnego w celu zapewnienia stabilności finansów publicznych w długim okresie;
- (iii) wdrożenia przewidzianych środków w celu dalszego wzmocnienia ram budżetowych, w szczególności wprowadzenia wykonalnych wieloletnich pułapów wydatków.

⁽¹⁾ W szczególności nie przedstawiono danych na temat zmian poziomu zapasów i nabycia aktywów o wyjątkowej wartości netto.

Porównanie głównych prognoz makroekonomicznych i budżetowych

		2008	2009	2010	2011	2012
Realny PKB (zmiana w %)	PS styczeń 2010	6,4	- 5,7	1,9	4,1	5,4
	KOM listopad 2009	6,4	- 5,8	1,9	2,6	nd.
	PK kwiecień 2009	6,4	2,4	3,6	4,5	nd.
Inflacja HICP (%)	PS styczeń 2010	3,9	1,2	2,6	3,7	4,1
	KOM listopad 2009	3,9	1,1	1,9	2,5	nd.
	PK kwiecień 2009	3,9	2,2	3,6	4,1	nd.
Luka produktowa ⁽¹⁾ (% potencjalnego PKB)	PS styczeń 2010	8,9	- 1,1	- 2,9	- 3,0	- 1,0
	KOM listopad 2009 ⁽²⁾	9,2	- 0,8	- 2,1	- 3,0	nd.
	PK kwiecień 2009	6,5	3,5	1,7	1,0	nd.
Wierzytelności/zadłużenie netto wobec reszty świata (% PKB)	PS styczeń 2010	- 5,3	- 4,2	- 3,2	- 2,7	- 1,9
	KOM listopad 2009	- 5,6	- 4,8	- 4,3	- 4,2	nd.
	PK kwiecień 2009	- 5,8	- 4,2	- 2,9	- 2,6	nd.
Dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2010	32,5	32,8	32,5	32,3	31,7
	KOM listopad 2009	32,5	31,3	31,4	31,4	nd.
	PK kwiecień 2009	33,4	32,1	31,6	31,8	nd.
Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2010	34,8	39,1	38,0	36,5	34,7
	KOM listopad 2009	34,8	37,5	37,5	36,9	nd.
	PK kwiecień 2009	35,6	35,1	34,5	34,1	nd.
Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2010	- 2,3	- 6,3	- 5,5	- 4,2	- 3,0
	KOM listopad 2009	- 2,3	- 6,3	- 6,0	- 5,5	nd.
	PK kwiecień 2009	- 2,2	- 3,0	- 2,9	- 2,2	nd.
Saldo pierwotne (% PKB)	PS styczeń 2010	- 1,1	- 4,5	- 3,6	- 2,3	- 1,1
	KOM listopad 2009	- 1,1	- 5,0	- 4,7	- 4,1	nd.
	PK kwiecień 2009	- 0,9	- 1,7	- 1,7	- 1,0	nd.
Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne ⁽¹⁾ (% PKB)	PS styczeń 2010	- 4,9	- 6,0	- 4,7	- 3,3	- 2,7
	KOM listopad 2009	- 5,0	- 6,0	- 5,4	- 4,6	nd.
	PK kwiecień 2009	- 4,1	- 4,0	- 3,4	- 2,5	nd.
Saldo strukturalne ⁽³⁾ (% PKB)	PS styczeń 2010	- 4,2	- 6,0	- 4,7	- 3,3	- 2,7
	KOM listopad 2009	- 5,2	- 6,2	- 5,4	- 4,6	nd.
	PK kwiecień 2009	- 3,8	- 4,4	- 3,5	- 2,6	nd.

		2008	2009	2010	2011	2012
Dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2010	27,7	37,1	40,8	42,5	42,2
	KOM listopad 2009	27,7	34,6	39,2	42,7	nd.
	PK kwiecień 2009	27,6	31,4	32,7	32,7	nd.

Uwagi:

- (1) Podane dla programów wartości luki produktowej oraz salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne zostały przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji zawartych w programach.
- (2) W oparciu o szacowany wzrost potencjalny w wysokości 4,7 %, 3,6 %, 3,2 % i 3,6 % odpowiednio w latach 2008–2011.
- (3) Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe. Zgodnie z najnowszym programem działania jednorazowe i tymczasowe wynoszą 0,7 % PKB w 2008 roku (działania te przyczyniają się do zwiększenia deficytu), natomiast według prognozy służb Komisji z jesieni 2009 roku działania te wynoszą 0,2 % PKB w 2008 roku i 2009 roku (działania te przyczyniają się do zmniejszenia deficytu).

Źródło:

Program stabilności (PS); prognozy służb Komisji z jesieni 2009 roku (KOM); obliczenia służb Komisji.

OPINIA RADY

w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2009–2013 przedstawionego przez Słowenię

(2010/C 144/05)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

PRZEDSTAWIA NINIEJSZĄ OPINIĘ:

(1) W dniu 26 kwietnia 2010 r. Rada zbadła zaktualizowany program stabilności Słowenii na lata 2009–2013.

(2) W latach poprzedzających kryzys Słowenia cieszyła się solidnym wzrostem gospodarczym, mającym swoje źródło w dynamicznym eksporcie i inwestycjach. Szybka ekspansja zakończyła się w ostatnim kwartale 2008 r., kiedy światowy kryzys poważnie i dość nagle uderzył w słoweńską gospodarkę, głównie poprzez osłabienie wymiany handlowej, istotnej ze względu na wysoki stopień otwartości słoweńskiej gospodarki. Spowolnienie gospodarcze, które nastąpiło po fazie pojawiania się zagrożeń związanych z „przeżyciem” gospodarki i utratą konkurencyjności powoduje pewne dostosowanie gospodarki: od końca 2008 r. różnica w stopie inflacji w stosunku do strefy euro oraz deficyt bilansu płatniczego stopniowo maleją, przy czym ten ostatni w 2009 r. zbliżył się do równowagi.

W wyniku pogorszenia koniunktury gospodarczej, w związku ze środkami podjętymi na rzecz jej ożywienia zgodnie z Europejskim planem naprawy gospodarczej, a także dużą wewnętrzną dynamiką wydatków, sytuacja budżetowa Słowenii uległa szybkiemu pogorszeniu. Ze względu na silny wzrost deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych – z poziomu 1,8 % PKB w 2008 r. do szacowanego w 2009 r. poziomu 5,7 % PKB – w dniu 2 grudnia 2009 r. Rada podjęła decyzję stwierdzającą istnienie nadmiernego deficytu w Słowenii, wyznaczając termin na dokonanie jego korekty do 2013 r. Poza przywróceniem dobrego stanu finansów publicznych, między innymi przez dalsze reformy systemu emerytalnego, do najważniejszych wyzwań dla słoweńskiej gospodarki należy wzmocnienie jej odporności i odzyskanie konkurencyjności, aby możliwe było pełne wykorzystanie globalnego ożywienia gospodarczego. Wymaga to lepszej korelacji zmian wynagrodzeń i wydajności oraz przeprowadzenia reform strukturalnych.

(3) Choć spadek realnego PKB, jaki odnotowano w warunkach obecnego kryzysu, ma w znacznej mierze charakter cykliczny, to ucierpiał także poziom produktu potencjalnego. Kryzys może ponadto wpłynąć w średniej perspektywie na wzrost potencjalny za sprawą: zmniejszenia inwestycji, ograniczeń w dostępie do kredytu i wzrostu bezrobocia strukturalnego. Skutki kryzysu gospodarczego nałożą się ponadto na negatywny wpływ starzenia się społeczeństwa na produkt potencjalny i stabilność finansów publicznych. W tej sytuacji istotne będzie przyspieszenie tempa reform strukturalnych celem wsparcia wzrostu potencjalnego. Duże znaczenie dla Słowenii ma w szczególności zwiększenie produktywności i ograniczenie wzrostu jednostkowych kosztów pracy dzięki podjęciu reform w obszarze badań i innowacji, a także na rynku pracy.

(4) Scenariusz makroekonomiczny będący podstawą programu przewiduje, że w 2010 r. realny PKB znacznie ponownie wykazywać dodatni wzrost na poziomie 0,9 %, po spadku o 7,3 % w 2009 r. (7,8 % zgodnie z szacunkami urzędu statystycznego opublikowanymi w dniu 1 marca 2010 r.), a następnie przyspieszy do średniego poziomu równego 3,2 % w pozostałych latach okresu objętego programem.

Z dostępnych obecnie informacji⁽²⁾ wynika, że scenariusz ten oparty jest na realistycznych założeniach dotyczących wzrostu do 2011 r. oraz na optymistycznych założeniach w odniesieniu do kolejnych lat. Prognozowany spadek zatrudnienia i odpowiadający mu wzrost stopy bezrobocia mogą okazać się większe niż oczekiwano w związku z: (i) stopniowym wycofywaniem tymczasowych programów wsparcia rynku pracy, jeżeli nie będzie temu towarzyszyć w koniecznych przypadkach polityka aktywizacji i szkoleń, która sprzyja realokacji pracowników i zmianie ich kwalifikacji; oraz (ii) planowanym stopniowym wzrostem minimalnego wynagrodzenia w latach 2010–2012. Przedstawione w programie prognozy dotyczące inflacji wydają się realistyczne.

(5) W programie szacuje się, że w 2009 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 5,7 % PKB, wzrastając z 1,8 % PKB w 2008 r. Podczas gdy prognozowany udział wydatków z tytułu odsetek w PKB pozostał zasadniczo stabilny, saldo pierwotne znacznie się pogorszyło. Jak wspomniano powyżej jest to spowodowane działaniem automatycznych stabilizatorów, dużą wewnętrzną dynamiką transferów socjalnych i wynagrodzeń w sektorze publicznym, a także różnymi działaniami dyskrecyjnymi, w tym podejmowanymi w odpowiedzi na kryzys działaniami o wartości odpowiadającej około 1,5 % PKB, które rząd przyjął zgodnie z Europejskim planem naprawy gospodarczej. Zgodnie z programem planuje się, że w 2010 r. kurs polityki

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1. Dokumenty przytoczone w niniejszym tekście są dostępne na następującej stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/index_en.htm

⁽²⁾ Ocena uwzględnia w szczególności prognozę służb Komisji z jesieni 2009 r., a także inne informacje, które uzyskano od tego czasu.

budżetowej przybierze charakter umiarkowanie restrykcyjny, który znacznie się wzmocni w kolejnych latach, zgodnie z zalecaną przez Radę strategią wyjścia oraz w celu dokonania korekty nadmiernego deficytu do 2013 r.

- (6) Zgodnie z programem w 2010 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych ma ustabilizować się na poziomie 5,7 % PKB. Biorąc pod uwagę gwałtowny wzrost obciążenia płatnościami z tytułu odsetek, przewiduje się zmniejszenie deficytu pierwotnego o 0,7 punktu procentowego, do poziomu nieco poniżej 4 % PKB. Strategia budżetowa na 2010 r. – jeśli traktować ją dosłownie – jest zasadniczo zgodna z zaleceniem z dnia 2 grudnia 2009 r. przyjętym przez Radę na podstawie art. 126 ust. 7, zgodnie z którym należy zrealizować zaplanowane na 2010 r. działania konsolidacyjne.

Działania dyskrecjonalne po stronie wydatków – a mianowicie z jednej strony dalsze obniżenie stawki podatku dochodowego od osób prawnych i dodatkowa ulga podatkowa dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, a z drugiej strony dalsze podniesienie stawek akcyzy i zmiana podatku od emisji dwutlenku węgla (którą należy jeszcze sprecyzować i przyjąć) – zasadniczo nie mają wpływu na budżet. Prognozuje się jednak, że dochody wzrosną o 0,8 punktu procentowego PKB w stosunku do szacunkowego wyniku za 2009 r., dzięki zakładanemu zwiększeniu dochodów z tytułu podatków pośrednich⁽¹⁾ oraz nieznacznemu wzrostowi „innych” dochodów. Działania planowane na 2010 r. po stronie wydatków – obejmujące odłożenie na dalszy termin podwyżek wynagrodzeń w sektorze publicznym, zasady prowadzące do skromniejszej indeksacji stawek świadczeń społecznych, w tym emerytur, oraz niższe transfery kapitału – powinny przynieść oszczędności na poziomie około 1,25 % PKB w porównaniu ze scenariuszem opartym na niezmiennym kursie polityki, jednak biorąc pod uwagę dużą wewnętrzną dynamikę wydatków, nadal planuje się niewielki wzrost wskaźnika wydatków pierwotnych w 2010 r. W tej sytuacji przewiduje się, że saldo strukturalne, tj. saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe, obliczane zgodnie ze wspólnie przyjętą metodyką, poprawi się jedynie nieznacznie, o 0,25 punktu procentowego PKB, po pogorszeniu o 0,25 punktu procentowego PKB w 2009 r.

- (7) Głównym celem zawartej w programie średnioterminowej strategii budżetowej jest obniżenie deficytu do poziomu poniżej wartości referencyjnej wynoszącej 3 % PKB do 2013 r. zgodnie z zaleceniem Rady przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7, przy docelowych wartościach deficytu na poziomie 4,2 %, 3,1 % i 1,6 % PKB odpowiednio w 2011 r., 2012 r. i 2013 r. Średniookresowa strategia konsolidacji oparta jest na szeroko zakrojonym ograniczeniu wydatków pierwotnych. Program zawiera odniesienia do szeroko zakrojonych działań planowanych w celu wsparcia tej strategii, ale działania te należy jeszcze w pełni doprecyzować i uchwalić. Mają one prowadzić do zwiększenia efektywności sektora publicznego oraz racjo-

nalizacji świadczonych usług publicznych i ochrony społecznej. Ponadto zawarte w programie prognozy budżetowe obejmują całkowite wygaśnięcie tymczasowych środków stymulacyjnych po rozpoczęciu ich stopniowego wycofywania w 2010 r.

W latach 2010–2013 prognozuje się średnią roczną poprawę salda strukturalnego o nieco mniej niż 0,75 punktu procentowego PKB, co jest w dużej mierze zgodne z zaleceniem Rady przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7. W ciągu okresu objętego programem korekta będzie realizowana w nierównomierny sposób, przy czym restrykcyjny charakter kursu polityki budżetowej będzie dominował w 2011 r. i 2013 r. W programie potwierdzono średniookresowy cel budżetowy w zakresie sytuacji budżetowej Słowenii, którym jest osiągnięcie deficytu strukturalnego na poziomie 1 % PKB zgodnie z pierwotnym założeniem z 2005 r. Biorąc pod uwagę najnowsze prognozy i poziom zadłużenia, wydaje się, że cel ten nie uwzględnia w wystarczający sposób ukrytych zobowiązań związanych ze starzeniem się społeczeństwa, mimo że zadłużenie nie przekracza wartości referencyjnej wynoszącej 60 % PKB. Salda strukturalne odpowiadające określonym w programie docelowym wartościom deficytu wskazują, że średniookresowy cel budżetowy nie zostanie osiągnięty w okresie objętym programem.

- (8) Wyniki budżetowe mogą okazać się gorsze niż przewidziano w programie i zagrożenie to zwiększa się w miarę upływu okresu objętego programem. Wydaje się, że w 2010 r. prognozowany znaczny wzrost podatków pośrednich jedynie częściowo wynika ze środków określonych w programie i że jest on zawyżony, biorąc pod uwagę gorsze perspektywy w zakresie spożycia prywatnego. W ubiegłych latach wyniki dotyczące wzrostu wydatków przekroczyły plany i sytuacja ta może się powtórzyć. Począwszy od 2011 r. istnieje większe ryzyko przekraczania planowanych wydatków, ponieważ środki stanowiące podstawę ich ograniczenia nie zostały jeszcze w pełni określone lub przyjęte, a w przypadku niektórych z nich można oczekiwać, że będą zależeć od wyników negocjacji z partnerami społecznymi. Ponadto wielkość przewidywanych oszczędności należy postrzegać w kontekście dużej wewnętrznej dynamiki wydatków w ostatnich latach, zwłaszcza w odniesieniu do wynagrodzeń i transferów socjalnych (w tym emerytur), które zgodnie z planem mają w znaczny sposób przyczynić się do obniżenia deficytu. Stwierdza się, że prognozowane znaczne zmniejszenie wydatków inwestycyjnych w całym okresie objętym programem ma odzwierciedlać wzrost wykorzystania funduszy strukturalnych UE, co może się jednak okazać trudne wobec niedostatecznej zdolności absorpcyjnej. Ryzyko po stronie dochodów jest związane z optymistycznym scenariuszem makroekonomicznym po 2011 r.
- (9) W programie oszacowano, że dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrósł wyraźnie z 22,5 % PKB w 2008 r. do 34,4 % PKB w 2009 r. (przy uwzględnieniu niższej nominalnej wartości PKB w szacunkach urzędu statystycznego opublikowanych w dniu 1 marca 2010 r. dług brutto w 2009 r. mógł być wyższy o około 1 punkt procentowy PKB). Główne czynniki, które się do tego przyczyniły, to wzrost pierwotnego deficytu oraz znaczna wartość rezydualna zmiany długu, która odzwierciedla operacje dokapitalizowania

⁽¹⁾ W budżecie na lata 2010–2011 wskazano, że akcyza na produkty energetyczne ma skorzystać ze wzrostu ilości sprzedawanych olejów mineralnych, a dochody z VAT-u mają wzrosnąć dzięki niższemu zwrotom VAT-u w stosunku do 2010 r.

i zastrzyki płynności w ramach wsparcia sektora finansowego. Prognozuje się, że wskaźnik zadłużenia utrzyma się podczas całego okresu objętego programem na poziomie poniżej określonej w Traktacie wartości referencyjnej, ale wzrośnie o ponad 8 punktów procentowych do 2012 r., tj. do prawie 43 % PKB, głównie z powodu deficytów pierwotnych i poprawy perspektyw dotyczących nominalnego PKB, a w 2013 r. odnotuje niewielki spadek wynikający z powrotu do sytuacji nadwyżki pierwotnej. Biorąc pod uwagę zagrożenia dla celów budżetowych potęgowane przez niepewność co do wartości rezydualnej zmiany długu wynikającej ze wsparcia dla sektora finansowego, wskaźnik zadłużenia może się kształtować mniej korzystnie niż przewidziano w programie.

- (10) Ze średniookresowych prognoz dotyczących długu, w których zakłada się stopniowy powrót tempa wzrostu PKB do poziomów przewidywanych przed kryzysem i przywrócenie stóp podatkowych do poziomów sprzed kryzysu oraz które uwzględniają wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, wynika, że przewidziana w programie strategia budżetowa – jeśli traktować ją dosłownie i przy założeniu, że kurs polityki się nie zmieni – ustabilizowałaby wskaźnik zadłużenia na kilka lat, ale nie zahamowałaby jego powrotu do lekko rosnącej tendencji około 2020 r.
- (11) Długoterminowy wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet jest znacznie powyżej średniej UE, co wynika głównie ze stosunkowo dużego wzrostu udziału wydatków na emerytury w PKB w nadchodzących dekadach. Szacowana w programie sytuacja budżetowa w 2009 r. wzmacnia wpływ starzenia się społeczeństwa na lukę w długookresowej stabilności finansów publicznych.

Do zmniejszenia zagrożeń dla stabilności finansów publicznych, które w sprawozdaniu Komisji z 2009 r. na temat długoterminowej stabilności finansów publicznych⁽¹⁾ oceniono jako wysokie, przyczyniłoby się osiągnięcie nadwyżek pierwotnych w perspektywie średnioterminowej oraz przeprowadzenie reform strukturalnych, w tym reform mających na celu ograniczenie znacznego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa. Korzystne byłoby oparcie wdrożenia wspomnianych reform strukturalnych na planowanej dwuetapowej reformie systemu emerytalnego, przedstawionej w rządowej „Strategii wyjścia na lata 2010–2013” przyjętej w lutym 2010 r.

- (12) Przyjęcie dwuletnich kroczących budżetów podsektora rządu centralnego oraz pułapu ogólnej wysokości długu podsektora samorządowego stanowi utrwaloną pozytywną cechę słoweńskich ram budżetowych. Nadal istnieje jednak możliwość poprawy zarządzania budżetem. Pewną słabością dwuletnich budżetów kroczących jest na przykład

fakt, że cele ustalane na drugi rok podlegają zmianom w ramach budżetu na następny rok. Ponadto wykonanie budżetu w latach 2006–2008 oraz, w pewnym zakresie, w 2009 r. pokazuje, że istnieje pewne ryzyko przekroczenia planowanych wydatków. W 2009 r. wprowadzono środki w celu wzmocnienia ram budżetowych w Słowenii, tj. budżetowanie zadaniowe i powołanie niezależnej rady budżetowej, oraz przewiduje się zastosowanie kolejnych środków, a mianowicie ulepszeń w rachunkowości budżetowej oraz wprowadzenie zasady budżetowej. Jeżeli inicjatywy te zostałyby konsekwentnie zrealizowane, mogłyby być pomocne we wspieraniu planowanej konsolidacji budżetowej.

- (13) Określona w aktualizacji programu korekta oparta na działaniach po stronie wydatków polega na zwiększonej efektywności sektora publicznego i na racjonalizacji świadczenia usług publicznych i ochrony socjalnej. Zwiększenie efektywności wydatków staje się szczególnie ważne w przypadku podejmowania prób ograniczenia wzrostu wydatków bez naruszania poziomu świadczonych usług.

W tym celu przewidziano szereg inicjatyw, takich jak ujednoczony system informacyjny, jeden punkt wprowadzania danych w odniesieniu do transferów socjalnych oraz ponowne określenie standardów w zakresie usług publicznych, z uwzględnieniem aspektów jakości oraz możliwości zwiększenia współfinansowania przez użytkowników. W programie przewiduje się, że przy stopniowym ożywieniu gospodarczym takie innowacje przyczynią się do zmniejszenia udziału wydatków socjalnych w PKB począwszy od 2011 r. Po stronie dochodów reforma podatkowa z 2006 r., która umożliwiła stopniowe zmniejszenie stawek podatku dochodowego od osób fizycznych i osób prawnych, stopniowe wycofanie podatku od wynagrodzeń oraz wprowadzenie inwestycyjnych ulg podatkowych, miała na celu wzmocnienie zachęt do zwiększania podaży pracy oraz pobudzenie nakładów na środki trwałe. Wraz z budżetem na 2010 r. wprowadzono dodatkową ulgę podatkową dla osób uzyskujących niskie wynagrodzenie. Powyższe zmiany są częściowo finansowane poprzez podniesienie akcyzy, której dalszy wzrost został zapowiedziany w programie, przenosząc w ten sposób stopniowo obciążenie podatkowe z dochodów, w szczególności w przypadku osób o niskich dochodach, na podatki pośrednie. Inne inicjatywy w obszarze opodatkowania dotyczą nowych przepisów, które sprzyjają zwalczaniu uchylania się od opodatkowania i unikania opodatkowania, co pozwala na usprawnienie poboru podatków.

- (14) Podsumowując, w 2010 r. strategia budżetowa określona w programie jest zasadniczo zgodna z zaleceniem Rady z dnia 2 grudnia 2009 r. przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7. Począwszy od 2011 r., biorąc pod uwagę wyżej wymienione zagrożenia, strategia budżetowa może nie być w pełni zgodna z tymi zaleceniami. W szczególności należy w pełni sprecyzować, przyjmując i wdrożąc ogólne działania konsolidacyjne przewidziane na lata 2011–2013, a także wzmocnić plany konsolidacji na cały okres objęty programem w celu uwzględnienia zagrożeń, które mogą wystąpić w związku z niższym wzrostem PKB i odchyleniami po stronie wydatków lub dochodów. Wzmocnienie takie wydaje się również uzasadnione ze względu na wspomniane wyżej zagrożenia dla długoterminowej stabilności finansów publicznych. Biorąc

⁽¹⁾ W konkluzjach z dnia 10 listopada 2009 r. w sprawie stabilności finansów publicznych „Rada apeluje do państw członkowskich o to, by w przygotowywanych programach stabilności i konwergencji skupiły swoją uwagę na strategiach ukierunkowanych na stabilność” oraz „wzywa Komisję, by wraz z Komitetem Polityki Gospodarczej i Komitetem Ekonomiczno-Finansowym kontynuowała opracowywanie metod służących ocenie długoterminowej stabilności finansów publicznych, tak aby były one gotowe na czas przed przygotowaniem kolejnego sprawozdania na temat stabilności”, które jest przewidziane na rok 2012.

pod uwagę istniejące zagrożenia, średni wysiłek fiskalny w latach 2010–2013 może okazać się niższy od zalecanego przez Radę poziomu 0,75 punktu procentowego PKB.

- (15) Co do wymagań odnośnie do danych określonych w kodeksie postępowania dotyczącym programów stabilności i konwergencji, odnotowano, że w programie brak pewnych danych obowiązkowych i opcjonalnych⁽¹⁾. W zaleceniu z dnia 2 grudnia 2009 r., przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7 i mającym na celu likwidację nadmiernego deficytu, Rada wezwała także Słowenię do przedstawiania sprawozdania z postępów poczynionych w realizacji zaleceń Rady w oddzielnym rozdziale aktualizacji programów stabilności. Słowenia zasadniczo zastosowała się do tego zalecenia.

Podsumowując, należy stwierdzić, że w programie planuje się ustabilizowanie wskaźnika deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych na poziomie 5,7 % PKB w 2010 r. oraz jego stopniowe obniżanie w następnych latach, dzięki wysiłkowi konsolidacyjnemu opartemu na działaniach po stronie wydatków i skoncentrowanemu w ostatnich latach okresu objętego programem, do poziomu znacznie poniżej 3 % PKB w 2013 roku, na który przypada wyznaczony przez Radę termin dokonania korekty nadmiernego deficytu. Planuje się, że wskaźnik zadłużenia brutto będzie nadal wzrastał – z poziomu 34,4 % PKB w 2009 r. – aż do 2011 r., a następnie ustabilizuje się zasadniczo na poziomie około 42 % PKB. W ciągu całego okresu objętego programem wskaźniki deficytu i zadłużenia mogą okazać się wyższe niż założono. Zagrożenie to zwiększa się wraz z upływem czasu i jest związane z: (i) optymistycznymi prognozami dotyczącymi dochodów w 2010 r. oraz optymistycznymi założeniami dotyczącymi wzrostu gospodarczego po 2011 r.; (ii) możliwym przekroczeniem planowanych wydatków z uwagi na skalę przewidywanych oszczędności w połączeniu z obserwowaną w ostatnich latach dużą dynamiką, w szczególności kosztów wynagrodzeń i transferów socjalnych, w tym emerytur; oraz (iii) faktem, że działania ograniczające wydatki nie zostały jeszcze w pełni określone i przyjęte, a niektóre z nich nadal zależą od wyników negocjacji prowadzonych z partnerami społecznymi. W celu wsparcia planowanego ograniczenia wzrostu wydatków rząd przyjmuje jednak środki zmierzające do wzmocnienia kontroli wydatków oraz ram budżetowych. Ponadto planowane inicjatywy w zakresie zwiększenia efektywności sektora publicznego i racjonalizacji świadczenia usług publicznych i ochrony socjalnej także powinny przyczynić się do realizacji tego samego celu.

Nawet jeżeli pełna i spójna realizacja planowanej konsolidacji budżetowej zakłada powrót do nadwyżki pierwotnej do 2013 r., utrzymuje się wysoki poziom ryzyka w odniesieniu do długoterminowej stabilności finansów publicznych. Określenie ambitniejszego średniookresowego celu budżetowego oraz przyjęcie i realizacja zapowiadanej zmiany formuły indeksacji, a także kontynuacja reformy systemu emerytalnego, których celem jest ograniczenie znacznego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, umożliwiłyby uwzględnienie takiego ryzyka. Korzystne byłoby oparcie tych reform na planowanej dwuetapowej reformie systemu emerytalnego. Poza przywróceniem dobrego stanu finansów publicznych, do najważniejszych wyzwań dla słoweńskiej gospodarki należy wzmocnienie jej odporności i odzyskanie konkurencyjności, tak aby możliwe było pełne wykorzystanie globalnego ożywienia gospodarczego. Wymaga to lepszej korelacji zmian wynagrodzeń i wydajności oraz przeprowadzenia reform strukturalnych.

W świetle powyższej oceny oraz uwzględniając zalecenie z dnia 2 grudnia 2009 r. wydane na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE, zwraca się Słowenię do:

- (i) rygorystycznego wdrożenia przewidzianych działań konsolidacyjnych w 2010 r. oraz dokonania planowanego obniżenia deficytu do poziomu poniżej wartości referencyjnej wynoszącej 3 % PKB do 2013 r. poprzez sprecyzowanie, przyjęcie i zrealizowanie wskazanych działań ograniczających wydatki zgodnie ze średnią roczną konsolidacją budżetu zalecaną w art. 126 ust. 7, przy jednoczesnej gotowości do podjęcia dalszych działań konsolidacyjnych w przypadku potwierdzenia się zagrożeń związanych z faktem, że scenariusz makroekonomiczny określony w programie jest bardziej optymistyczny niż scenariusz, na którym opiera się zalecenie wydane na podstawie art. 126 ust. 7;
- (ii) kontynuowania wysiłków na rzecz zwiększenia kontroli wydatków i wykonalności wieloletnich planów budżetowych oraz poprawy wydajności i skuteczności wydatków publicznych;
- (iii) kontynuacji, w obliczu prognozowanego znacznego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, reformy systemu emerytalnego i określenia ambitniejszego średniookresowego celu budżetowego, który w wystarczający sposób uwzględnia ukryte zobowiązania związane ze starzeniem się społeczeństwa.

Porównanie głównych prognoz makroekonomicznych i budżetowych

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Realny PKB (zmiana w %)	PS styczeń 2010	3,5	- 7,3	0,9	2,5	3,7	3,5
	KOM listopad 2009	3,5	- 7,4	1,3	2,0	nd.	nd.
	PS kwiecień 2009	3,5	- 4,0	1,0	2,7	nd.	nd.
Inflacja HICP (%)	PS styczeń 2010⁽¹⁾	5,7	1,0	1,5	2,5	2,7	2,7
	KOM listopad 2009	5,5	0,9	1,7	2,0	nd.	nd.
	PS kwiecień 2009	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.

⁽¹⁾ W szczególności nie dostarczono danych na temat zadłużenia/wierzytelności netto wobec reszty świata.

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Luka produktowa ⁽¹⁾ (% potencjalnego PKB)	PS styczeń 2010	5,7	- 3,4	- 3,9	- 3,2	- 1,5	0,1
	KOM listopad 2009 ⁽²⁾	5,7	- 3,3	- 3,3	- 2,8	nd.	nd.
	PS kwiecień 2009	4,4	- 2,3	- 3,5	- 3,1	nd.	nd.
Wierzytelności/zadłużenie netto wobec reszty świata (% PKB)	PS styczeń 2010	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.
	KOM listopad 2009	- 6,0	- 0,7	- 0,1	- 0,5	nd.	nd.
	PS kwiecień 2009	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.
Dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2010	42,4	42,4	43,2	42,9	42,7	42,5
	KOM listopad 2009	42,4	43,2	43,2	42,9	nd.	nd.
	PS kwiecień 2009	42,7	41,9	42,4	42,4	nd.	nd.
Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2010	44,2	48,1	48,9	47,1	45,9	44,2
	KOM listopad 2009	44,2	49,5	50,2	49,9	nd.	nd.
	PS kwiecień 2009	43,6	47,1	46,4	45,8	nd.	nd.
Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2010	- 1,8	- 5,7	- 5,7	- 4,2	- 3,1	- 1,6
	KOM listopad 2009	- 1,8	- 6,3	- 7,0	- 6,9	nd.	nd.
	PS kwiecień 2009	- 0,9	- 5,1	- 3,9	- 3,4	nd.	nd.
Saldo pierwotne (% PKB)	PS styczeń 2010	- 0,7	- 4,6	- 3,9	- 2,3	- 1,1	0,4
	KOM listopad 2009	- 0,7	- 4,8	- 5,1	- 4,9	nd.	nd.
	PS kwiecień 2009	0,2	- 3,6	- 2,2	- 1,6	nd.	nd.
Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne ⁽¹⁾ (% PKB)	PS styczeń 2010	- 4,3	- 4,2	- 4,0	- 2,8	- 2,4	- 1,6
	KOM listopad 2009	- 4,5	- 4,8	- 5,4	- 5,6	nd.	nd.
	PS kwiecień 2009	- 2,9	- 4,1	- 2,3	- 2,0	nd.	nd.
Saldo strukturalne ⁽³⁾ (% PKB)	PS styczeń 2010	- 4,3	- 4,2	- 4,0	- 2,8	- 2,4	- 1,6
	KOM listopad 2009	- 4,5	- 4,7	- 5,4	- 5,6	nd.	nd.
	PS kwiecień 2009	- 2,9	- 4,1	- 2,3	- 2,0	nd.	nd.
Dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2010	nd.	34,4	39,6	42,0	42,7	42,1
	KOM listopad 2009	22,5	35,1	42,8	48,2	nd.	nd.
	PS kwiecień 2009	22,8	30,5	34,1	36,3	nd.	nd.

Uwagi:

(1) Podane w programie wartości luki produktowej oraz salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne zostały przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji zawartych w programach.

(2) W oparciu o szacowany potencjalny wzrost w wysokości odpowiednio 3,3 %, 1,2 %, 1,2 % i 1,4 % w latach 2008–2011.

(3) Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe. Zgodnie z najnowszym programem działania jednorazowe i tymczasowe wynoszą 0 % PKB, natomiast według prognozy służb Komisji z jesieni 2009 r. działania te wynoszą 0,1 % PKB w 2009 r. (działania te przyczyniają się do zwiększenia deficytu).

(4) Prognozy dotyczące inflacji CPI, zamiast inflacji HICP.

Źródło:

Program stabilności (PS); prognozy służb Komisji z jesieni 2009 r. (KOM); obliczenia służb Komisji.

II

(Komunikaty)

KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

Zatwierdzenie pomocy państwa zgodnie z art. 107 i 108 TFUE**Sprawy, w których Komisja nie wnosi zastrzeżeń**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2010/C 144/06)

Data przyjęcia decyzji	27.1.2010
Numer środka pomocy państwa	NN 65/09
Państwo członkowskie	Zjednoczone Królestwo
Region	Northern Ireland
Nazwa (i/lub nazwa beneficjenta)	City of Derry Airport — Additional costs
Podstawa prawna	Articles 17(1) and 24(1) of the Airports (Northern Ireland) Order 1994
Rodzaj środka pomocy	Pomoc indywidualna
Cel pomocy	Rozwój sektorowy, Rozwój regionalny
Forma pomocy	Dotacje bezpośrednie, Pożyczka uprzywilejowana
Budżet	Roczne wydatki planowane w ramach programu pomocy 19,36 mln GBP
Intensywność pomocy	100 %
Czas trwania	—
Sektory gospodarki	Transport lotniczy
Nazwa i adres organu przyznającego pomoc	Department of Regional Development Northern Ireland Ports and Public Transport Division Room 319 10-18 Adelaide Street Belfast BT2 8GB UNITED KINGDOM
Inne informacje	—

Oryginalny tekst decyzji, z którego usunięto wszystkie informacje poufne, znajduje się na stronie:

http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/state_aids_texts_pl.htm

Data przyjęcia decyzji	24.3.2010
Numer środka pomocy państwa	N 37/10
Państwo członkowskie	Cypr
Region	—
Nazwa (i/lub nazwa beneficjenta)	Θέσπιση καθεστώτος φορολόγησης χωρητικότητας για τις διεθνείς θαλάσσιες μεταφορές (Introduction of a tonnage tax scheme in favour of international maritime transport)
Podstawa prawna	Ο περί εμπορικής ναυτιλίας (τέλη και φορολογικές διατάξεις) νομός του 2010
Rodzaj środka pomocy	Program pomocy
Cel pomocy	Rozwój sektorowy
Forma pomocy	Obniżenie stawki podatku
Budżet	Roczne wydatki planowane w ramach programu pomocy 1,5 mln EUR
Intensywność pomocy	—
Czas trwania	1.1.2010–31.12.2019
Sektory gospodarki	Morski i przybrzeżny transport wodny
Nazwa i adres organu przyznającego pomoc	Department of Merchant Shipping, Kyllinis Str. Mesa Geitonia 4007 Limassol CYPRUS
Inne informacje	—

Oryginalny tekst decyzji, z którego usunięto wszystkie informacje poufne, znajduje się na stronie:

http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/state_aids_texts_pl.htm

Data przyjęcia decyzji	30.3.2010
Numer środka pomocy państwa	N 65/10
Państwo członkowskie	Zjednoczone Królestwo
Region	—
Nazwa (i/lub nazwa beneficjenta)	Amendments to the Renewables Obligation Certificates (ROCs) scheme
Podstawa prawna	s 32 of the Electricity Act 1989 (1989 Chapter 29), as amended by ss 37-40 of the Energy Act 2008 (2008 Chapter 32). Implemented by the Renewables Obligation Order 2009 (No 785) to be amended by Renewables Obligation Order 2010
Rodzaj środka pomocy	Program pomocy
Cel pomocy	Ochrona środowiska
Forma pomocy	Transakcje na warunkach pozarynkowych
Budżet	Całkowita kwota pomocy przewidziana w ramach programu 2,298 mln GBP

Intensywność pomocy	100 %
Czas trwania	1.4.2010–31.3.2020
Sektory gospodarki	Energia
Nazwa i adres organu przyznającego pomoc	UK Department for Energy and Climate Change (DECC) Renewables Obligation, Area A 3 Whitehall Place London SW1A 2AW UNITED KINGDOM
Inne informacje	—

Oryginalny tekst decyzji, z którego usunięto wszystkie informacje poufne, znajduje się na stronie:

http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/state_aids_texts_pl.htm

Data przyjęcia decyzji	19.4.2010
Numer środka pomocy państwa	N 81/10
Państwo członkowskie	Niemcy
Region	—
Nazwa (i/lub nazwa beneficjenta)	Bund: Änderung der Steuerermäßigung für Biokraftstoffe 421-40304/0025
Podstawa prawna	§ 50 Energiesteuergesetz vom 15. Juli 2006 (BGBl. I S. 1534; 2008, 660; 2008, 1007), zuletzt geändert durch Gesetz vom 17. Juli 2009 (BGBl. I S. 2444)
Rodzaj środka pomocy	Program pomocy
Cel pomocy	Ochrona środowiska
Forma pomocy	Obniżenie stawki podatku
Budżet	Roczne wydatki planowane w ramach programu pomocy 52 mln EUR Całkowita kwota pomocy przewidziana w ramach programu 281 mln EUR
Intensywność pomocy	—
Czas trwania	1.1.2009–31.12.2012
Sektory gospodarki	Sektory związane z produkcją
Nazwa i adres organu przyznającego pomoc	Bundesministerium der Finanzen Dienstsitz Berlin Wilhelmstraße 97 10117 Berlin DEUTSCHLAND
Inne informacje	—

Oryginalny tekst decyzji, z którego usunięto wszystkie informacje poufne, znajduje się na stronie:

http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/state_aids_texts_pl.htm

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

Kursy walutowe euro ⁽¹⁾

2 czerwca 2010 r.

(2010/C 144/07)

1 euro =

Waluta	Kurs wymiany	Waluta	Kurs wymiany
USD Dolar amerykański	1,2218	AUD Dolar australijski	1,4641
JPY Jen	112,36	CAD Dolar kanadyjski	1,2848
DKK Korona duńska	7,4403	HKD Dolar hong kong	9,5217
GBP Funt szterling	0,83345	NZD Dolar nowozelandzki	1,8058
SEK Korona szwedzka	9,5668	SGD Dolar singapurski	1,7230
CHF Frank szwajcarski	1,4148	KRW Won	1 497,50
ISK Korona islandzka		ZAR Rand	9,3686
NOK Korona norweska	7,9220	CNY Yuan renminbi	8,3448
BGN Lew	1,9558	HRK Kuna chorwacka	7,2620
CZK Korona czeska	25,779	IDR Rupia indonezyjska	11 314,93
EEK Korona estońska	15,6466	MYR Ringgit malezyjski	4,0234
HUF Forint węgierski	275,88	PHP Peso filipińskie	57,089
LTL Lit litewski	3,4528	RUB Rubel rosyjski	38,0630
LVL Łat łotewski	0,7090	THB Bat tajlandzki	39,818
PLN Złoty polski	4,1008	BRL Real	2,2491
RON Lej rumuński	4,1873	MXN Peso meksykańskie	15,7618
TRY Lir turecki	1,9317	INR Rupia indyjska	57,4060

⁽¹⁾ Źródło: referencyjny kurs wymiany walut opublikowany przez ECB.

Komunikat Komisji w sprawie implementacji dyrektywy Komisji 2002/40/WE**(Tekst mający znaczenie dla EOG)***(Wykaz tytułów i numerów norm zharmonizowanych z dyrektywą)**(2010/C 144/08)*

ESO ⁽¹⁾	Numer i tytuł normy (Dokument odniesienia)	Numer normy zastąpionej	Data ustania stosowania normy zastąpionej Uwaga 1
CENELEC	EN 50304:2009 Elektryczne kuchnie, płyty kuchenne, piekarniki i opiekacze do użytku domowego – Metody badań cech funkcjonalnych (IEC 60350:1999 (Zmodyfikowana) + A1:2005 (Zmodyfikowana) + A2:2008 (Zmodyfikowana))	EN 50304:2001 Uwaga 2.1	Termin minął (1.12.2009)

⁽¹⁾ ESO: Europejskie organizacje normalizacyjne:

- CEN: Avenue Marnix 17, 1000 Bruxelles/Brussel, BELGIQUE/BELGIË. Tel. +32 25500811, Faks +32 25500819 (<http://www.cen.eu>).
- CENELEC: Avenue Marnix 17, 1000 Bruxelles/Brussel, BELGIQUE/BELGIË. Tel. +32 25196871, Faks +32 25196919 (<http://www.cenelec.eu>).
- ETSI: 650 route des Lucioles, 06921 Sophia Antipolis, FRANCE. Tel. +33 492944200, Faks +33 493654716 (<http://www.etsi.eu>).

Uwaga 1: Zasadniczo datą ustania stosowania normy jest data wycofania („dow”) określona przez europejską organizację normalizacyjną, niemniej użytkownicy tych norm powinni zdawać sobie sprawę, że w wyjątkowych przypadkach może być inaczej.

Uwaga 2.1: Zakres normy nowej (lub ze zmianami) jest taki sam, jak normy zastąpionej. W podanym terminie ustaje domniemanie zgodności postanowień normy zastąpionej z wymaganiami zasadniczymi dyrektywy.

Uwaga 3: W przypadku zmian, normą zharmonizowaną jest EN CCCC:YYYY, z wcześniejszymi zmianami, jeżeli istnieją, oraz nową podaną zmianą. Zatem norma zastąpiona (kolumna 3) obejmuje EN CCCC:YYYY i jej wcześniejsze zmiany, jeżeli istnieją, ale bez podanej nowej zmiany. W podanym terminie ustaje domniemanie zgodności postanowień normy zastąpionej z wymaganiami zasadniczymi dyrektywy.

UWAGA:

- Europejskie organizacje normalizacyjne przyjmują zharmonizowane normy w języku angielskim (CEN i CENELEC publikują je również w języku francuskim i niemieckim). Następnie krajowe organy normalizacyjne tłumaczą tytuły zharmonizowanych norm na wszystkie pozostałe wymagane języki urzędowej Unii Europejskiej. Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za poprawność tytułów zgłoszonych do publikacji w Dzienniku Urzędowym.

INFORMACJE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

Nota informacyjna Komisji na mocy art. 16 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty

Obowiązek użyteczności publicznej w zakresie wykonywania regularnych przewozów lotniczych

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2010/C 144/09)

Państwo członkowskie	Finlandia
Trasa	Helsinki–Savonlinna–Helsinki
Data wejścia w życie obowiązku użyteczności publicznej	1 października 2010 r.
Adres, pod którym nieodpłatnie udostępnia się tekst oraz wszelkie niezbędne informacje i dokumentację dotyczące obowiązku użyteczności publicznej	Ministry of transport and communications Kirjaamo PB 31 FI-00023 Valtioneuvosto Helsinki SUOMI/FINLAND E-mail: kirjaamo@lvm.fi Faks +358 916028596 Internet: http://www.lvm.fi

Nota informacyjna Komisji na mocy art. 16 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty

Obowiązek użyteczności publicznej w zakresie wykonywania regularnych przewozów lotniczych

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2010/C 144/10)

Państwo członkowskie	Finlandia
Trasa	Helsinki–Varkaus–Helsinki
Data wejścia w życie obowiązku użyteczności publicznej	1 października 2010 r.
Adres, pod którym nieodpłatnie udostępnia się tekst lub wszelkie niezbędne informacje i dokumentację dotyczące obowiązku użyteczności publicznej	Ministry of transport and communications Kirjaamo PB 31 FI-00023 Valtioneuvosto Helsinki SUOMI/FINLAND E-mail: kirjaamo@lvm.fi Faks +358 916028596 Internet: http://www.lvm.fi

Nota informacyjna Komisji na mocy art. 17 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty

Zaproszenie do składania ofert w zakresie wykonywania regularnych przewozów lotniczych zgodnie z obowiązkiem użyteczności publicznej

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2010/C 144/11)

Państwo członkowskie	Finlandia
Trasa	Helsinki–Savonlinna lub Helsinki–Varkaus
Okres ważności umowy	1 października 2010 r.–31 grudnia 2013 r.
Termin składania ofert	61 dni od daty opublikowania niniejszej noty dotyczącej obowiązku użyteczności publicznej
Adres, pod którym nieodpłatnie udostępnia się tekst zaproszenia do składania ofert oraz wszelkie niezbędne informacje i dokumentację dotyczące przetargu publicznego i obowiązku użyteczności publicznej	Ministry of transport and communications Kirjaamo PB 31 FI-00023 Valtioneuvosto Helsinki SUOMI/FINLAND E-mail: kirjaamo@lvm.fi Faks +358 916028596 Internet: http://www.lvm.fi

V

(Ogłoszenia)

POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE

KOMISJA EUROPEJSKA

ZAPROSZENIE DO SKŁADANIA WNIOSKÓW – EACEA/12/10

Program „Młodzież w działaniu”

Działanie 4.5 – Wsparcie działań informacyjnych skierowanych do młodzieży oraz osób pracujących z młodzieżą i w organizacjach młodzieżowych

(2010/C 144/12)

1. Cele i opis

Celem niniejszego zaproszenia do składania wniosków jest wsparcie projektów, promujących działania informacyjne i komunikacyjne o wymiarze europejskim, które skierowane są do młodzieży i liderów młodzieżowych. Projekty przedstawione we wnioskach muszą usprawniać rozpowszechnianie informacji wysokiej jakości oraz zwiększać dostęp młodzieży do informacji i różnych kanałów komunikacyjnych zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim. W długiej perspektywie celem projektów będzie wsparcie udziału młodzieży w życiu publicznym oraz ułatwienie rozwinięcia potencjału osób młodych jako czynnych i odpowiedzialnych obywateli Europy.

W ramach niniejszego zaproszenia przewidziane są dotacje na projekty.

Pierwszeństwo będą miały projekty, które najlepiej odzwierciedlają stałe założenia priorytetowe programu „Młodzież w działaniu”:

- udział młodzieży,
- różnorodność kulturowa,
- obywatelstwo europejskie,
- integracja mniej uprzywilejowanej młodzieży.

Pierwszeństwo będą miały również projekty odzwierciedlające następujące roczne założenia priorytetowe niniejszego zaproszenia:

- umiejętność korzystania z mediów,
- problemy globalne dotyczące młodzieży, takie jak: zmiany klimatu, zrównoważony rozwój, migracje i milenijne cele rozwoju ⁽¹⁾.

Beneficjentami końcowymi tych projektów są młodzież i osoby pracujące z młodzieżą albo w organizacjach i strukturach młodzieżowych, albo w organach regionalnych i lokalnych.

2. Kwalifikujący się wnioskodawcy

Wnioski muszą być składane przez organizacje nienastawione na zysk. Mogą nimi być:

- organizacje pozarządowe (NGO),
- organy publiczne na szczeblu regionalnym lub lokalnym, lub
- krajowe rady młodzieżowe.

(1) Więcej informacji na stronie internetowej: <http://www.undp.org/mdg/basics.shtml>

Wnioskodawcy muszą – w wyznaczonym terminie składania wniosków – od co najmniej dwóch (2) lat posiadać oficjalną siedzibę w jednym z państw uczestniczących w programie. Państwa uczestniczące w programie to:

- państwa członkowskie Unii Europejskiej⁽¹⁾: Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy,
- państwa członkowskie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) będące stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG): Islandia, Liechtenstein i Norwegia,
- kraje kandydujące będące beneficjentami strategii przedakcesyjnej, zgodnie z ogólnymi zasadami oraz ogólnymi warunkami i ustaleniami określonymi w umowach ramowych zawartych z tymi krajami w celu ich uczestnictwa w programach wspólnotowych: Turcja.

W projekty muszą się zaangażować partnerzy z co najmniej dwóch (2) różnych państw uczestniczących w programie (w tym organizacja wnioskująca), z których co najmniej jedno (1) jest państwem członkowskim Unii Europejskiej.

Zaproszenie do składania wniosków jest otwarte dla organizacji prywatnych działających w dziedzinie informacji i komunikacji, pod warunkiem że takie organizacje, biorąc udział w projekcie, nie są nastawione na zysk. Oczywiście podmioty prywatne mogą brać udział w projekcie wyłącznie jako współbeneficjenci (partnerzy) tego zaproszenia do składania wniosków i nie mogą składać wniosków jako koordynatorzy (wnioskodawcy).

3. Kwalifikujące się działania i wnioski

Projekt musi obejmować działania nienastawione na zysk i dotyczyć problematyki młodzieży i kształcenia nieformalnego.

Realizację projektów należy rozpocząć w okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 marca 2011 r. Czas trwania projektów wynosi minimalnie 12 miesięcy i maksymalnie 18 miesięcy.

Rozpatrzone zostaną wyłącznie wnioski złożone w formie maszynopisu w jednym z języków urzędowych UE na oficjalnym formularzu, wypełnionym w całości, i przesłane przed upływem wyznaczonego terminu (10 września 2010 r.). Wniosek należy wysłać w formie pojedynczej przesyłki, w jednym egzemplarzu (oryginał). Musi on być opatrzony datą i podpisany (wymagane są oryginalne podpisy) przez osobę uprawnioną do zaciągania prawnie wiążących zobowiązań w imieniu organizacji składającej wniosek.

Do formularza należy dołączyć oficjalne pismo organizacji składającej wniosek, dokumenty poświadczające jej zdolności finansowe i operacyjne oraz wszystkie inne dokumenty wymienione w formularzu wniosku.

Wnioskodawcy muszą przedłożyć budżet, który jest zrównoważony pod względem wydatków i dochodów oraz zgodny z pułapem współfinansowania wspólnotowego wynoszącym 80 % całkowitych kwalifikujących się wydatków związanych z projektem oraz z maksymalną kwotą dotacji wynoszącą 100 000 EUR.

4. Kryteria przyznawania dotacji

Kwalifikujące się wnioski zostaną ocenione na podstawie następujących kryteriów:

Kryteria jakościowe

Na kryteria jakościowe składać się będzie 80 % punktów w ramach procedury oceny (wskaźnik 4).

- Istotność projektu w odniesieniu do celów i założeń priorytetowych zaproszenia (30 %)

W tym zakresie ocenione zostaną następujące aspekty:

- a) projekt spełnia ogólne cele programu „Młodzież w działaniu”;
- b) projekt spełnia cele i założenia priorytetowe określone w niniejszym zaproszeniu do składania wniosków.

⁽¹⁾ Osoby pochodzące z krajów i terytoriów zamorskich oraz, w stosownych przypadkach, instytucje publiczne lub prywatne mające tam siedzibę, kwalifikują się do udziału w programie „Młodzież w działaniu” według zasad określonych w programie i ustaleń obowiązujących państwo członkowskie, z którym są związane. Wykaz krajów i terytoriów zamorskich znajduje się w załączniku 1A do decyzji Rady 2001/822/WE z dnia 27 listopada 2001 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich ze Wspólnotą Europejską („Decyzja o Stowarzyszeniu Zamorskim”), Dz.U. L 314 z 30.11.2001 r.: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2001D0822:20011202:EN:PDF>

— Jakość projektu i ujęte w nim metody pracy (50 %)

W tym zakresie ocenione zostaną następujące aspekty:

- a) zakres projektu, tzn. jego efekt mnożnikowy, a w szczególności jego długotrwała żywotność i wywieranie trwałego wpływu;
- b) wysoka jakość programu pracy w zakresie treści i metodyki, jego jasność i spójność;
- c) ponadkrajowy i wielojęzyczny charakter działań i opracowanych produktów;
- d) aktywne zaangażowanie młodzieży w projekt;
- e) wyeksponowanie projektu oraz zastosowanie odpowiednich środków mających na celu rozpowszechnienie i wykorzystanie wyników projektu;
- f) jakość partnerstwa, w szczególności jasne określenie zadań, ustalenie roli każdego z partnerów w ramach współpracy, a także doświadczenie i motywacja partnerów do włączenia się do projektu;
- g) spójność budżetu z działaniami zaplanowanymi w programie pracy.

Kryteria ilościowe

Na kryteria ilościowe składać się będzie 20 % punktów w ramach procedury oceny (wskaźnik 1).

— Profil i liczba uczestników i promotorów zaangażowanych w projekt (20 %)

- a) liczba partnerów zaangażowanych w projekt i liczba krajów objętych partnerstwem;
- b) liczba młodzieży i osób pracujących z młodzieżą bezpośrednio zaangażowanych w projekt.

5. Budżet

Całkowity budżet przyznany na współfinansowanie projektów w ramach niniejszego zaproszenia do składania wniosków szacuje się na 1 000 000 EUR.

Pomoc finansowa Agencji nie może przekroczyć 80 % całkowitych kwalifikujących się kosztów projektu. Maksymalna dotacja nie może przekroczyć 100 000 EUR.

Agencja zastrzega sobie prawo do nieprzyznania wszystkich dostępnych funduszy.

6. Termin składania wniosków

Wnioski należy przysyłać **najpóźniej do dnia 10 września 2010 r.** na adres Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego:

Education, Audiovisual and Culture Executive Agency
'Youth in action' programme — EACEA/12/10
BOUR 4/029
Avenue du Bourget 1
1140 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

— pocztą, decyduje data stempla pocztowego,

— przesyłką kurierską, datę odebrania przesyłki przez firmę kurierską uznaje się za dowód wysłania (do formularza należy dołączyć kopię potwierdzenia nadania).

Wnioski wysłane faksem lub pocztą elektroniczną nie będą przyjmowane.

7. Informacje dodatkowe

Szczegółowe wytyczne dla wnioskodawców i formularze zgłoszeniowe znajdują się pod następującym adresem: http://eacea.ec.europa.eu/youth/funding/2010/call_action_4_5_en.php

Wnioski muszą być złożone na formularzu przeznaczonym do tego celu i muszą zawierać wszystkie wymagane załączniki i informacje.

2010/C 144/11	Nota informacyjna Komisji na mocy art. 17 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty – Zaproszenie do składania ofert w zakresie wykonywania regularnych przewozów lotniczych zgodnie z obowiązkiem użyteczności publicznej ⁽¹⁾	34

V Ogłoszenia

POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE

Komisja Europejska

2010/C 144/12	Zaproszenie do składania wniosków – EACEA/12/10 – Program „Młodzież w działaniu” – Działanie 4.5 – Wsparcie działań informacyjnych skierowanych do młodzieży oraz osób pracujących z młodzieżą i w organizacjach młodzieżowych	35

⁽¹⁾ Tekst mający znaczenie dla EOG

CENY PRENUMERATY w 2010 r. (bez VAT, włącznie z normalną opłatą za dostawę przesyłki)

Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	1 100 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wersja papierowa + roczne wydanie CD-ROM	w 22 językach urzędowych UE	1 200 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria L, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	770 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, miesięczne wydanie CD-ROM (komplet)	w 22 językach urzędowych UE	400 EUR/rok
Suplement do Dziennika Urzędowego (seria S) – Ogłoszenia o przetargach, CD-ROM dwa razy w tygodniu	wielojęzyczny: w 23 językach urzędowych UE	300 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria C – Konkursy	w językach, których dotyczy konkurs	50 EUR/rok

Prenumerata *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, który jest wydawany w językach urzędowych Unii, dostępna jest w 22 wersjach językowych. Dziennik Urzędowy składa się z dwóch serii – L (Legislacja) oraz C (Informacje i zawiadomienia).

Dla każdej wersji językowej jest otwierana osobna prenumerata.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 920/2005, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym L 156 z dnia 18 czerwca 2005 r., instytucje Unii Europejskiej nie mają obowiązku sporządzania wszystkich aktów prawnych w języku irlandzkim ani publikowania ich w tym języku. W związku z tym irlandzkie wydania Dziennika Urzędowego sprzedawane są osobno.

Prenumerata Suplementu do Dziennika Urzędowego (seria S – Ogłoszenia o przetargach) obejmuje wszystkie 23 wersje językowe na pojedynczym CD-ROM-ie.

Na żądanie prenumeratorzy *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* mogą otrzymać różne załączniki do Dziennika Urzędowego. Prenumeratory informowani są o publikacji załączników poprzez zawiadomienia dołączane do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Format CD-ROM zostanie w ciągu roku 2010 zastąpiony formatem DVD.

Sprzedaż i prenumerata

Prenumeratę różnych odpłatnych publikacji wydawanych okresowo, na przykład prenumeratę *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, można zamówić u naszych dystrybutorów handlowych. Wykaz dystrybutorów handlowych znajduje się na stronie internetowej:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_pl.htm

Portal EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) zapewnia bezpośredni i bezpłatny dostęp do prawodawstwa Unii Europejskiej. EUR-Lex umożliwia dostęp do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* oraz traktatów, aktów prawnych, orzecznictwa oraz aktów przygotowawczych.

Dodatkowe informacje o Unii Europejskiej znajdują się na stronie: <http://europa.eu>

